

2014-12-18

Nigeria.

Den kulturella kontexten för hbt-personer.

Innehåll

1. English summary.....	5
1.1. Introduction	5
1.2. Normative heterosexual relations	5
1.3. The perception of homosexuality in Nigeria	6
1.4. Actions and reactions against homosexuals	6
1.4.1. Society.....	6
1.4.2. The legal dimension	7
1.4.3. Being homosexual in Nigeria.....	8
2. Inledning	9
2.1. Bakgrund	9
2.2. Avgränsning	9
3. Introduktion till nigerianska samhället och dess kultur	11
3.1.1. Lifos kommentar	12
4. Normativa heterosexuella relationer	13
4.1. Synen på familjen och äktenskapet	13
4.1.1. Familjen	13
4.2. Uttryck för kärlek	13
4.3. Relationer före äktenskapet	14
4.4. Giftermål	14
4.4.1. Synen på äktenskapet	14
4.4.2. Val av partner	15
4.4.3. Giftasålder	16
4.4.4. Barn	16
4.4.5. Situationen för den som inte har gift sig	17
4.5. Barn utanför äktenskapet	18
4.6. Skilsmässor.....	18
5. Homosexualitet i Nigeria traditionellt.....	18
5.1. Lifos kommentar	19
5.2. Yan Daudu.....	19
5.3. Samkönade äktenskap bland igbo-kvinnor.....	20
6. Samhällets attityder gentemot homosexuella.....	20
6.1. Samhällets syn på vad hbt är	20
6.1.1. Lifos kommentar	21
6.2. Tabu	22
6.2.1. Lifos kommentar	22
6.3. Samhällets syn på vad som är tecken på homosexualitet	22
6.3.1. Att vara ogift och barnlös.....	22
6.3.2. Boendet	23
6.3.3. Utseendet.....	23
6.3.4. Beteendet.....	24
6.3.5. Övrigt	24
6.4. Betydelsen av klassaspekten.....	24
6.4.1. Lifos kommentar	24
6.5. Samhällets agerande gentemot homosexuella.....	25
6.5.1. Avhysningar	25
6.5.2. Utpressning	25

6.5.3. Våld mot homosexuella.....	25
6.6. Den homosexuellas familj	26
7. Skola och uppväxtåren	27
8. Religion	28
8.1. Kyrkans/moskéns syn på homosexualitet.....	28
8.2. Individens (och familjers) förhållningssätt gentemot religionen och kyrkan.....	29
9. Att vara homosexuell i Nigeria	30
9.1. Homosexuellas agerande för att inte väcka uppmärksamhet	30
9.2. Homosexuella i heterosexuella äktenskap.....	30
9.3. Homosexuella män	31
9.4. Lesbiska.....	31
9.5. Transpersoner	31
9.5.1. Lifos kommentar	32
9.6. Intersexuella personer.....	32
10. Att som homosexuell komma ut och leva öppet	32
10.1. Mötesplatser.....	33
11. Hbt-organisationer.....	34
12. Risker	34
13. HIV.....	35
14. Lagar gällande homosexualitet	35
14.1. Strafflagen.....	35
14.2. Sharia	36
14.3. Same Sex Marriage Prohibition Bill.....	36
14.4. Effekter av Same Sex Marriage Prohibition Bill i samhället.....	37
15. Politisk aspekt	38
16. Polisens agerande	38
16.1. Lifos kommentar.....	40
17. Domstolars agerande	40
Källförteckning	42

Om rapporten

Denna rapport är skriven i enlighet med EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation (2008). Den är sammanställd utifrån noggrant utvalda och allmänt tillgängliga informationskällor. Alla använda källor refereras. All information som presenteras, med undantag av obestridda/uppenbara fakta, har dubbelkontrollerats om inget annat anges.

Informationen har noggrant granskats, utvärderats och bearbetats under en begränsad tid. Sammanställningen gör inte anspråk på att vara uttömmande och bör inte tillmätas exklusivt bevisvärde i samband med avgörandet av ett enskilt ärende.

Om en specifik händelse, person eller organisation inte nämns i rapporten innebär inte detta att händelsen inte har ägt rum, eller att personen eller organisationen inte existerar.

Informationen i rapporten återspeglar inte nödvändigtvis Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och det finns ingen avsikt att genom rapporten göra politiska ställningstaganden.

1. English summary

1.1. Introduction

From May 11 to May 16, 2014, Lifos undertook a Fact-Finding Mission (FFM) to Nigeria with the scope of updating and deepening its knowledgebase regarding the cultural context for LGBT persons in Nigeria. Lifos has primarily focused on the break points between what is considered norm, and what creates norm transgressive attention. Lifos has not strived to gather information on what LGBT persons are exposed to from the state or society on account of their sexual orientation. In order to get a good understanding of this exposure, Lifos refers to other reports. The delegation consisted of staff from Lifos as well as a LGBT specialist from the Division of Asylum Examination within the Swedish Migration Board.

The delegation undertook 15 interviews with staff from UN organisations, embassies, schools, religious institutions, Nigerian authorities, as well as representatives from LGBT organisations, and civil society. In the selection of interlocutors Lifos aimed at getting as many different views as possible.

Unless otherwise stated, this report presents the information gathered during the FFM. The sources are given in footnotes and the fact that sometimes only one source is mentioned does not necessarily mean that more sources have not given the same information. Some sources have on their own request been anonymized. The anonymous sources have been given an own anonymous identity (e.g. International Organization A). It is clear from the context where Lifos assesses the gathered information.

1.2. Normative heterosexual relations

In order to get a good understanding of the conditions for LGBT persons in Nigeria, it is important to consider society's view on heterosexual relations.

Large families with many children, and with the man as the head of the family, are still common in Nigeria. The family members not only live together; they are also expected to contribute financially to the family's well-being. Together they constitute the social network for the unemployed, elderly, and ill within the family. Family members are also expected to be involved in the selection of life partners for other members.

As is often the case within an African context, marriage is generally a tool for a much broader purpose than just the interest of the couple directly concerned. Traditionally, the marriage has been regarded more as a merger of two families, than a union of two individuals. Thus, the marriage is often seen as a concern for the society and is accorded large importance. Non-married persons, men and women, are consequently under considerable pressure to marry.

The family and society in general expects the marriage to be a union between a man and a woman and lead to reproduction. A marriage without children is regarded as incomplete. It is considered a duty to reproduce and keep the family going.

1.3. The perception of homosexuality in Nigeria

The consulted interlocutors agreed that Nigerians in general are against homosexuality. Cornerstones in society's perception of homosexuality, as noted by Lifos, include opinions that homosexuality is unnatural, sinful, and an abomination, as well as the importance of family and reproduction, and the view that sexual orientation is a matter of choice for the individual.

When addressing LGBT issues, the focus in Nigeria is on homosexuals, and men primarily. Other persons concerned within the LGBT designation, such as transgender and intersexual persons, are overwhelmingly unseen in society. Furthermore, many Nigerians do not consider the situation for homosexuals a significant problem. Other human rights issues are seen as more alarming.

Many Nigerians are attached to what is considered African values and are profoundly religious. Homosexuality, however, is largely considered non-African, and churches and mosques preach that it is the work of the devil. There is no religion in the country that is not opposed to homosexuality. Within this context, a politician who starts advocating for the rights of homosexuals risk losing his/her position. The issue is taboo in society.

The man on the street condemns homosexuality. A homosexual is seen as the black sheep of the family, and is ostracised by society. However, persons with important financial means are likely to be in a better position to fight alienation.

Criteria perceived as indicators of homosexuality, and which may attract attention, include; being unmarried and childless, shared housing, appearance (non-conformists may attract attention as well as effeminate men and masculine women), and behavior (e.g. women expressing tenderness towards one another or women seen with known lesbians).

1.4. Actions and reactions against homosexuals

1.4.1. Society

The greatest challenge for homosexuals in Nigeria is the general public, not the police; the latter, however, may constitute a more severe problem when the new law, Same Sex Marriage Prohibition Bill, has been promulgated. Violence targeting homosexuals exists. There have been cases of mob violence, as well as attacks aimed at expelling persons from villages or neighbourhoods. Cases of landlords evicting homosexual tenants are also known to have taken place after the announcement of the new law. Extortion, sometimes perpetrated by persons within the LGBT community, is another known risk. The majority of Lifos' sources have stated that the

most exposed group within the community is effeminate homosexual men as they are the most visible.

The family's reaction on family members' homosexuality is often strong and takes place within the context of a homophobic and deeply religious society. Many families fear the prospect of having a homosexual son or daughter. It would decrease the possibilities of social and economic advancement, and would generally be seen as shameful. The family may also fear for the sake of the family member due to the risks associated with the new law. One source stated that a deeply religious family would never accept a homosexual child. The chance of acceptance is greater should the family be less religious. In such a situation, they would, however, most likely monitor the child closely in order to change its ways. On rare occasions, families may reject the child after having tried to bring about change, and in even rarer cases, the child may be reported to the police. There are also parents who accept their children's homosexuality as long as it is not manifested.

The Christian denominations do not have a lenient view towards homosexuality. The attitude is rather characterised by hatred. A person exposed as homosexual can expect this to be known in the Christian community, whereupon he/she will have to leave all his/her assignments within the Church. There are known cases where homosexuals have been excluded from the Church.

1.4.2. The legal dimension

The Penal Code is applied in the North, and the Criminal Law, applied in the South, prohibit sodomy. It is considered an offence against the order of nature and prohibits all sexual activity considered as non-normative. The penalty for sodomy is up to 14 years in prison. These laws are still applied, whereas the new Same Sex Marriage Prohibition Bill is yet to be promulgated before being put into practice.

According to sharia which is practiced in several states in the north, homosexuality is a sin, and should render capital punishment by stoning if guilt is proven. There have been such cases where capital punishment has been imposed.

The Same Sex Marriage Prohibition Bill was announced already in 2006/2007, but was not signed by President Goodluck Jonathan until January 2014. The new law stipulates a ban on reciprocal beneficiary relationships, and aims mainly to limit LGBT persons' basic human rights. According to several consulted sources, the law has gained strong support among the population. However, very few Nigerians have read it and, according to one source, support would be weaker should the actual contents be wider known. The Same Sex Marriage Prohibition Bill has highlighted the LGBT issue among the population while media reporting has affected the acceptance of LGBT persons adversely. The increased awareness has generated hate crimes, which has made the police more

conscious of the issue. It has also resulted in homosexual men reporting each other to the authorities.

Both the police and the Islamic police (HISPA) are seen as eager to arrest homosexuals. The police, however, do not actively try to identify homosexuals. Arrested suspects on homosexuality charges are put under considerable pressure to confess, and sentences passed on confessions cannot be appealed. The chances of getting a fair trial once arrested or prosecuted are considered non-existent. There are, furthermore, reports from LGBT organisations that individuals from their communities have been exposed to torture and other abuse from the police when arrested. The reports are difficult to confirm.

Most persons put on trial before the Magistrate Court on charges related to offences against the order of nature confess. Lawyers occupied with LGBT issues only exist in Abuja and Lagos.

1.4.3. Being homosexual in Nigeria

Homosexuals need to pay attention to their ways of expression so as not to raise suspicion regarding their sexual orientation. Some homosexuals marry a person of the opposite sex to avoid attracting attention. Lesbians who manifest their sexual orientation are almost exclusively economically independent, as the terms on the labour market are less favorable for women.

It is difficult for a homosexual man to manifest his sexual orientation in public. It does not occur on public meeting places. The new law, Same Sex Marriage Prohibition Bill, has generated fear and panic among homosexuals. A homosexual needs to create a new network of support as a substitute for his family. Homosexual men do not have public meeting places, but may meet in unofficial gay clubs. Contacts with other homosexuals, men and women, are also facilitated by the Internet. Lesbians only meet in domestic environments.

The LGBT community in Nigeria is weak, and the support has decreased, which has resulted in human rights organisations being less inclined to engage in these matters. Currently there are about ten LGBT organisations active in Nigeria. Most of them are based in Lagos, but they are also present in cities like Abuja and Kano. In Abuja, for example, the International Center for Advocacy on Rights to Health (ICARH) strives to improve the human rights situation for homosexual men and decrease the effects of HIV/AIDS. In Abuja, there are some clinics treating HIV-positive LGBT persons.

There are no statistics regarding persons of transgender. They are rarely seen in society. Men dressed as women have not undergone sex change operations. It is not permitted in Nigeria. Intersexual children are sometimes left to die after birth. Those who are allowed to live stay hidden.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Lifos har under perioden 11 – 16 maj 2014 genomfört en utredningsresa till Nigeria i syfte att inhämta uppdaterad och fördjupad information om den kulturella kontexten för hbt-personer i Nigeria. I delegationen ingick förutom Lifos även en hbt-specialist från verksamhetsområde asylprövning inom Migrationsverket.

2.2. Avgränsning

Informationsinhämtandet fokuserade på den kulturella kontexten för hbt-personer i Nigeria, för vad brytpunkterna mellan vad som i det nigerianska samhället anses vara normen och vad som skapar normbrytande uppmärksamhet. Lifos har under resan inte eftersträvat att inhämta information om vad hbt-personer utsätts för från staten eller samhället med anledning av sin sexuella läggning. Viss sådan information har dock under samtalen framkommit och redovisas i rapporten. För en grundlig och heltäckande bild av detta hänvisas dock till annan rapportering. I förevarande rapport redovisas den information som inhämtats under resan tillsammans med viss information som inhämtats från andra källor.

Delegationen genomförde femton intervjuer i Abuja. Samtalen har förts med personer i hbt-rörelsen, medarbetare vid nigerianska myndigheter och skola, medarbetare vid västerländska beskickningar, FN-organisationer, företrädare för civilsamhället och religiösa företrädare. Lifos har vid urvalet av samtalspartner strävat efter att få en så mångfacetterad bild av situationen som möjligt. På grund av hbt-frågans känslighet i Nigeria gick delegationen in i samtalen med nigerianska myndigheter, företrädare för civilsamhället och religiösa företrädare med en ansats att samtala om situationen gällande mänskliga rättigheter i ett bredare perspektiv. Under samtalen berördes då även situationen för hbt-personer. Lifos bedömde att vi på detta sätt nådde ett bättre samtalsklimat och fick ett bredare perspektiv på hbt-frågan i Nigeria.

Rapporten redovisar om inte annat anges den information som samlats in under utredningsresan. Källorna anges i fotnoter och det faktum att endast en källa redovisats betyder inte nödvändigtvis att inte flera källor uppgett samma information. En del av källorna är på egen begäran anonymiserade för att inte riskera att pekats ut. De anonyma källorna har getts en egen anonym identitet (t.ex. internationell organisation (A)). I de delar rapporten redovisar Lifos bedömning av den inhämtade informationen framgår det av texten.

Lifos har i samtalen med hbt-personer främst talat med en urban, utbildad och kristen medelklass. Lifos har försökt att tala även med personer med annan bakgrund, men har bland annat på grund av utredningsresans begränsning i tid och till att enbart omfatta Abuja inte lyckats nå andra. I de

allra flesta fall handlar samtalen om homosexuella män, vilket i samtal med många samtalspartner är en självklar utgångspunkt. Lifos har också samtalat med lesbiska kvinnor. Informationen i rapporten om vad som är specifikt för homosexuella män kan framstå som knapphändig. Det är dock viktigt att i sammanhanget känna till att den homosexuella mannen är normen i hbt-samfundet. Förtydligande om vad som skiljer sig från den normen, exempelvis gällande lesbiska kvinnor, redovisas under separata rubriker. Vad gäller information om transpersoner och intersexuella personer har Lifos endast fått knapphändig information och inte någon del av den inhämtade informationen i detta avseende är inhämtad från transpersoner eller intersexuella personer. Lifos har inte någon information specifikt om bisexuellas situation.

Lifos har valt att använda den terminologi som samtalspartnern har använt utan att ta ställning till vilken värdeladdning termen har i Nigeria och/eller i Sverige. Intervjuerna har förts på engelska och de termer som samtalspartnern har använt har översatts till sin svenska motsvarighet, utan att ta hänsyn till om den termen på svenska har en annan värdeladdning än på engelska. Lifos är medvetet om att det i sammanhanget inte finns några neutrala termer. När Lifos i kommentarer reflekterar över den inhämtade informationen används den terminologi som i sammanhanget bedöms som minst värdeladdad och därmed mest neutral.

3. Introduktion till nigerianska samhället och dess kultur

Nigeria är med sina cirka 160 miljoner invånare Afrikas folkrikaste stat. Sedan gammalt råder osämja mellan det muslimska norra Nigeria och den södra delen där de flesta kristna bor. Antalet folkgrupper brukar anges till över 250. Drygt två tredjedelar av invånarna tillhör dock en av de tre dominerande etniska grupperna hausa-fulani, yoruba och igbo.¹

En politisk kultur av korruption och slöseri har befest en utbredd fattigdom för de flesta i Nigeria. Nigerias ekonomi är till överväldigande del oljeberoende och oljan svarar för ungefär 80 % av de offentliga inkomsterna. Ungefär 80 % av Nigerias oljerikedomar går till 1 % av befolkningen, och klyftan mellan rika och fattiga vidgas hela tiden. De ekonomiska skillnaderna avspeglas i barnens skolgång och tillgång till hälsovård. Av de barn i världen som inte går i skolan lever 10 % i Nigeria, av världens barn- och mödradödlighet finns 10 % i Nigeria och i landet hittar man 25 % av alla världens malariafall.²

Nigeria är ett mycket kontrastrikt land med mängder av kulturer, religioner levnadssätt och förhållanden. Kulturer överlappar varandra, samtidigt som varje kultur är specifik.³ För cirka trettiofem år sedan fanns inte nigerian som identitet utan Nigerias befolkning identifierade sig med sin folkgrupp. Nu finns dock, främst bland yngre, en nigeriansk identitet och man ingår äktenskap mellan folkgrupperna.⁴ Utöver det specifika i varje folkgrupps kultur finns också värderingar som är generella och gemensamma för de som bor i Nigeria, värderingar som man refererar till som dels nigerianska och dels afrikanska. Exempel på sådana värderingar är starka familjeband, synen på uppfostran av barnen och vikten av att hålla sig till traditionella värderingar. Det sociala system som den nigerianska staten har på papperet fungerar inte, vilket bland annat leder till att man är beroende av sin familj, sin släkt och närsamhället.⁵ Denna tradition av att familjen ger stöd till de sina handlar dock inte bara om ekonomi utan också om tillhörighet.⁶ Till bilden av en stark familjesammanhållning ska läggas att Nigeria är ett patriarkaliskt samhälle.⁷

Traditionen av en stark familjesammanhållning påverkar också hur individerna utvecklar sitt *jag*. Här hänvisas till en kulturell kontext som

¹ Landguiden, avsnitt Nigeria, befolkning- språk, 2011-12-15, betaltjänst, (Hämtad 2014-09-22) <http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Nigeria/Befolkning-Sprak>

² Home Office UK Border Agency, *Nigeria. Country of Origin Information Report*, 2013-06-14, s 13 <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=30545> (Hämtad 2014-09-22)

³ Rev. Father Tony i Catholic Church Asokoro, samtal i Abuja 15 maj 2014

⁴ Organisation i Abuja (A), samtal i Abuja den 14 maj 2014

⁵ Rev. Father Tony i Catholic Church Asokoro, samtal i Abuja 15 maj 2014

⁶ Adeniyi, John, International Center for Adocacy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

⁷ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

snarare är generell i Afrika söder om Sahara än specifik nigeriansk. I det afrikanska sammanhanget bildas jaget främst inte individuellt och genom individuella attribut utan i relation med och till samhället. Det finns en dubbelriktad process där individer får social identitet, status och skydd mot att uppfylla förutbestämda roller och funktioner som bidrar till de gemensamma målen. Social status är i stort sett beroende av uppfyllandet av dessa skyldigheter. Att uppnå respekt för att man bidrar till samhället är knappast unikt för Afrika. Afrikaner gör dock ofta uppoffringar för sina familjer och samhällsmedlemmar på ett sätt som har fallit bort i västerländska samhällen.⁸

Nigerianerna är generellt religiösa, och därtill vad vi i ett sekulariserat land skulle beteckna som djupt religiösa, och det nigerianska samhället accepterar folk från olika religioner.⁹ Religiösa ledare ses som ledare även i övriga samhället.¹⁰ Religionen har ett stort inflytande på livets alla aspekter.¹¹

I Nigeria är det vanligt att vända sig till religionen för att få stöd och hjälp med alla olika slags frågor, som till exempel problem på jobbet, förhållanden, ekonomiska problem, sjukdomar och dödsfall. Religionen har en mycket framstående plats i de flesta nigerianers världsåskådning. Religionen förklarar situationen i landet såväl som ens personliga lycka eller olycka. För att välsignas med barn, hälsa, lycka och välgång måste man tillbe högre makter. För många nigerianer är universum oförklarligt och mystiskt och förklaringarna finns i högre makter.¹²

Många nigerianer tror starkt på häxkonst och magi. I vissa delar av landet förklaras nästan alla problem med övernaturliga krafter. Under perioder med ekonomisk nedgång eller social oro då många söker förklaringar till sin olycka, ökar ofta tron på häxkonster och skrock. För att klara sig från häxor och andars onda krafter måste man agera. På många platser finns häxdoktorer för att stävja de onda krafterna. Västerländsk vetenskap och utbildning har även infört västerländsk rationalitet, men trots det så fortsätter många att söka övernaturliga förklaringar. Om en ung person plötsligt avlider och det visar sig att denne drabbats av en dödlig sjukdom tror många nigerianer att sjukdomen i sin tur orsakades av en ond ande eller magi.¹³

3.1.1. Lifos kommentar

Det nigerianska samhället är homofobiskt och Lifos fick höra från flera källor att näst intill alla nigerianer stödjer den nya lagen, Same Sex

⁸ Kerrigan, *Getting to Rights: The Human Rights of Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Intersex Persons in Africa*, 2013, s. 38
<http://www.humanrights.dk/publications/getting-rights> (Hämtad 2014-09-22)

⁹ Association of Youth, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁰ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

¹¹ Rev. Father Tony i Catholic Church Asokoro, samtal i Abuja 15 maj 2014

¹² Falola, *Culture and Customs of Nigeria*, s 29- 30

¹³ Ibid, s 30- 31

Marriage Prohibition Bill. Lifos noterar att några hörnstenar i nigerianers uppfattning om att homosexualitet är onaturligt och en styggelse är uppfattningen om familjen och vikten av att skaffa barn, religiös övertygelse om att det är en synd att vara homosexuell samt uppfattningen att homosexualitet är något som man kan välja att vara eller inte vara. För att få en bild av situationen för homosexuella i Nigeria är det därför av vikt att också skaffa sig en bild av hur synen är på heterosexuella relationer i Nigeria.

4. Normativa heterosexuella relationer

4.1. Synen på familjen och äktenskapet

4.1.1. Familjen

Hur familjen, giftermål, och könsroller betraktas i Nigeria har påverkats av migration och västerländska idéer. Till exempel blir det nu mer vanligt bland den utbildade eliten med små familjer. Samtidigt är det fortfarande vanligt att ha stora familjer med många barn, där mannen tydligt är familjens överhuvud. Polygama äktenskap förekommer fortfarande i många delar av landet.¹⁴ Vare sig familjen är monogam eller polygam är den i normalfallet stor. Vanligtvis har en nigeriansk familj mellan fyra och sex barn, men hushållet kan även bestå av föräldrars syskon, syskonbarn, kusiner och vänner.¹⁵

Familjen bor inte bara ihop utan förväntas även hjälpas åt med hushållet, bidra ekonomiskt till allas försörjning och vara delaktig i vilka personer som medlemmarna i hushållet väljer som partner. Medlemmar i samma familj förväntas stötta och skydda varandra. Eftersom det i princip saknas statligt socialt skyddsnät, och i den mån det finns är det väldigt svagt, är det familjen som utgör det sociala skyddsnätet för de arbetslösa, de gamla och de sjuka. Familjen hjälper sina medlemmar genom att fördela de resurser den har. Detta oavsett om familjen är traditionell eller modern.¹⁶

Vilken roll man har i familjen definieras av ålder, kön, och vilken generation man tillhör. Nigeria är i grunden patriarkalt, vilket leder till att män generellt har makten i familjen.¹⁷

4.2. Uttryck för kärlek

Par i Nigeria uttrycker nödvändigtvis inte sin kärlek på samma sätt som i västvärlden genom att exempelvis hålla handen och kyssas. Vikten läggs i stället på respekt för varandra och det gemensamma ansvaret mot barnen

¹⁴ Falola, *Culture and Customs of Nigeria*, s 117

¹⁵ Ibid, s 126

¹⁶ Ibid, s 117

¹⁷ Ibid, s 118

och familjen.¹⁸ Att kyssas och kramas offentligt är inte accepterat i samhället.¹⁹

4.3. Relationer före äktenskapet

Några yngre vuxna utbildade Abujabor uppgav att det finns viss acceptans för att ha pojkvän/flickvän före äktenskapet, men att den trots allt är fortsatt väldigt låg. Det är fortfarande tämligen ovanligt att man har en pojkvän/flickvän före äktenskapet.²⁰ En samtalspartner exemplifierade med att om en tonårsflicka har en pojkvän oroar sig föräldrarna för att hon ska tappa fokus från skolarbetet. Om ett par i tonåren har sex blir de vanligen straffade av sina familjer.²¹

När man har avslutat sina studier vid universitetet anses det acceptabelt att dejta. Sex före äktenskapet är inte tillåtet eller tolererat. Det förekommer dock men man berättar det inte för föräldragenerationen.²² Sex i relationer före äktenskapet kan förekomma när relationen kommit så långt att man talar om att ingå äktenskap.²³ En medarbetare vid en skola i Abuja berättade att det är tabu att ha en pojkvän/flickvän före äktenskapet. Det är föräldrarna som bestämmer när det är dags att gifta sig.²⁴

4.4. Giftermål

4.4.1. Synen på äktenskapet

Ofta är äktenskapet i den afrikanska kontexten ett verktyg för att uppfylla ett mycket bredare syfte än att bara vara ett omedelbart intresse för paret. Äktenskapet har traditionellt setts som en förening av två familjer och är mer än en förening av två individer.²⁵ Äktenskapet i Nigeria faller helt inom denna tradition och ses ofta som en samhällsangelägenhet och betraktas som mycket viktigt. Giftermål mellan två familjer är en komplex angelägenhet med ekonomiska, sociala och religiösa aspekter som ofta överlappar varandra. I äktenskapet möts alla medlemmar av ett samhälle: de avlidna, de levande och de som ännu inte är födda. Den sociala strukturen i Nigeria är beroende av äktenskapet som etablerar mycket starka band mellan olika familjer och klaner, speciellt när barn föds.²⁶ Singlar, män som kvinnor,

¹⁸ Falola, *Culture and Customs of Nigeria*, s 120

¹⁹ Ukonu, Nnennaya, Community Secondary School Asokoro, Abuja, samtal i Abuja 13 maj 2014

²⁰ Association of Youth, samtal i Abuja 12 maj 2014

²¹ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

²² Organisation i Abuja (A), samtal i Abuja den 14 maj 2014

²³ Association of Youth, samtal i Abuja 12 maj 2014

²⁴ Ukonu, Nnennaya, Community Secondary School Asokoro, Abuja, samtal i Abuja 13 maj 2014

²⁵ Kerrigan, *Getting to Rights: The Human Rights of Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Intersex Persons in Africa*, s 38(hämtad 2014-04-30)

²⁶ Onuche, *Same Sex Marriage in Nigeria: A Philosophical Analysis Vol. 3 No. 12 [Special Issue – June 2013]*, 2013-06-01

http://www.ijhssnet.com/journals/Vol_3_No_12_Special_Issue_June_2013/10.pdf
(Hämtad 2014-09-22)

pressas av omgivningen att gifta sig.²⁷ De flesta källor som Lifos talat med har uppgett att det inte är accepterat att välja att inte gifta sig.²⁸

4.4.2. Val av partner

Historiskt sett var arrangerade äktenskap vanligt i Nigeria men det blir mindre och mindre förekommande. Även då de som ska gifta sig väljer partner själva är familjen inblandad och försäkrar sig om att det är ett acceptabelt val.²⁹ Val av äktenskapspartner är således en fråga för såväl individen som familjen.³⁰ Familjen och samhället i övrigt förväntar sig att äktenskapet ska vara mellan en man och en kvinna,³¹ och i ett äktenskap förväntas barn.³²

Det är vanligt att de som ska gifta sig får välja partner, men valet är inte helt fritt. Det är många konsultationer som ska göras i den egna familjen. Familjen som man gifter sig med är mycket viktigare än individen man gifter sig med. Om familjen uppfostrat den tilltänkte äktenskapspartnern dåligt får det konsekvenser för det blivande gemensamma hemmet. Det finns influenser från västs system vid val av äktenskapspartner, men man gör i Nigeria fortfarande research om sin tillblivande innan man gifter sig.³³

När en äktenskapskandidat presenteras för föräldrarna ställs frågor om vem denne är, vilka föräldrarna är och var de kommer ifrån. Frågan om kultur och klass är viktiga vid valet av partner. I urbana områden kan man gifta sig med personer från andra folkgrupper, däremot när det gäller att gifta sig med någon från en annan religion är toleransen lägre. Det förekommer att man blir utesluten från sin familj om man inte delar familjens religiösa tro.³⁴ Föräldrar kan ha synpunkter på språkproblem om den tilltänkte är från en annan folkgrupp. Om en man dejtat många kvinnor utan att gifta sig med någon av dem och dessa kvinnor sedan i sin tur ingått äktenskap med någon annan, kan spekulationer uppstå om mannens psykiska hälsa. Skrock är en del av nigerianska samhället och för de unga tu kan det bli problem om föräldrarna är skrockfulla. Den som uppfattas ha problem kan till exempel bli fastbunden och föremål för spirituella ritualer.³⁵

Samtycker föräldrarna till äktenskapet är det vanligt att man samlas och dricker något tillsammans. Brudpris betalas fortfarande som ett bevis på åtagandet. Inom den katolska kyrkan vill kyrkan se en skriftlig överenskommelse att föräldrarna gett sitt godkännande till äktenskapet. Katolska kyrkan har också en äktenskapsutbildning.³⁶

²⁷ Falola, *Culture and Customs of Nigeria*, s 119

²⁸ Gaver, Aver, National Human Rights Commission, samtal i Abuja 12 maj 2014

²⁹ Falola, *Culture and Customs of Nigeria*, s 120

³⁰ Association of Youth, samtal i Abuja 12 maj 2014

³¹ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

³² Association of Youth, samtal i Abuja 12 maj 2014

³³ Rev. Father Tony i Catholic Church Asokoro, samtal i Abuja 15 maj 2014

³⁴ Organisation i Abuja (A), samtal i Abuja den 14 maj 2014

³⁵ Association of Youth, samtal i Abuja 12 maj 2014

³⁶ Rev. Father Tony i Catholic Church Asokoro, samtal i Abuja 15 maj 2014

Om ett par är förälskade men exempelvis mannens föräldrar inte samtycker till äktenskapet, kan det leda till att kvinnan inte känner sig välkommen i familjen. Det kan få konsekvenser för äktenskapet under lång tid och får man problem i äktenskapet är det svårt att komma tillbaka till sin familj. Paret saknar då back-up eftersom det enda stödet man har är från sin familj, sin släkt och närsamhället.³⁷

4.4.3. Giftasålder

Det är lagligt att gifta sig från det att man fyllt arton år. De flesta män gifter sig senare, när de är mellan 30 och 40 år. Kvinnor gifter sig vanligen när de är mellan 20 och 30 år.³⁸ Lifos noterar att uppgifterna rör en utbildad urban samhällsklass. En samtalspartner uppgav att de som inte fortsätter sin utbildning generellt sett gifter sig tidigare.³⁹

Mannen måste vara säker på att han kan försörja en familj innan han gifter sig.⁴⁰ Ekonomin är en av de faktorer som gör att äktenskapet flyttas längre upp i åldrarna. Kvinnor kan bli försörjda genom att gifta sig. Att som kvinna kunna bidra till hushållet inger dock respekt.⁴¹

I sammanhanget är det också viktigt att väga in att det faktum att någon är myndig inte betyder att vederbörande för sin familj får fatta sina egna beslut gällande mer livsavgörande saker, såsom t.ex. äktenskap. Familjen har en avgörande roll i när man anses ha möjlighet att gifta sig.⁴²

Bland personer som inte gått i skolan, eller endast gått några få år, förekommer äktenskap i ung ålder – även barnäktenskap. Det förekommer nästan överallt, men i vissa områden är det än mer vanligt.⁴³

4.4.4. Barn

Barn är föräldrarnas stolthet och det förväntas barn i ett äktenskap mor- och farföräldrar väntar sig barnbarn.⁴⁴ Äktenskap och fortplantning hör tydligt ihop. Utan fortplantning är äktenskapet ofullständigt. Det är en skyldighet att gifta sig och genom att skaffa barn, föra familjen vidare. Det är genom detta den enskilde bidrar till människans kamp mot förlusten av människans ursprungliga odödlighet. Den som inte får några ättlingar släcker livet, och blir för evigt död. Dennes ätt dör om inte personen gifter sig och för släkten

³⁷ Ibid, samtal i Abuja 15 maj 2014

³⁸ Association of Youth, samtal i Abuja 12 maj 2014

³⁹ Sa'idu Ahmed, Community Secondary School Asokoro, Abuja, samtal i Abuja 13 maj 2014

⁴⁰ Ukonu, Nnennaya, Community Secondary School Asokoro, Abuja, samtal i Abuja 13 maj 2014

⁴¹ Association of Youth, samtal i Abuja 12 maj 2014

⁴² Organisation i Abuja (A), samtal i Abuja den 14 maj 2014

⁴³ Rev. Father Tony i Catholic Church Asokoro, samtal i Abuja 15 maj 2014

⁴⁴ Association of Youth, samtal i Abuja 12 maj 2014

vidare.⁴⁵ Gifta par utan barn kommer att försöka lösa detta på alla legitima sätt, ofta genom att både söka hjälp i religionen och på medicinsk väg.⁴⁶

Så länge det finns personer i familjen som minns hur en förfader var innan förfadern dog är personen inte riktigt död utan lever fortfarande i medvetandet hos personens anhöriga. Att sakna någon nära som håller den bortgångna i deras personliga odödlighet ses som en svår olycka att drabbas av. Att dö utan att gifta sig och därmed utan barn är att vara helt avskuren från det mänskliga samhället. Alla förväntas gifta sig och bli föräldrar - det är den viktigaste uppgift en individ har.⁴⁷ Det är en förväntan som kommer från såväl far- och morföräldrar som samhället. Barnlöshet är ett stigma.⁴⁸

Kvinnor i Nigeria har fler barn än vad som är vanligt i de europeiska länderna. I en nationell demografisk hälsoundersökning som genomfördes 2008 framkom att i Nigeria som helhet har endast knappt 20 % av kvinnorna i åldern 25-29 år aldrig fött barn. I åldern 45-49 år är det endast 2,6 % som aldrig fött barn. Kvinnorna i åldersgruppen 45-49 år hade i genomsnitt 5,22 levande barn och hade i genomsnitt fött 6,86 barn. Undersökningen visade också att i södra delen av Nigeria hade cirka 10 % av kvinnorna mellan 15-19 år antingen barn eller var vid tiden för undersökningen gravida.⁴⁹

4.4.5. Situationen för den som inte har gift sig

Det sociala trycket från familj och samhället i övrigt på att man ska gifta sig är mycket stort. För den som efter en viss ålder ännu inte är gift innebär det ett stigma. En 35-årig kvinna i den urbana miljön som inte är gift betraktas inte som lika konstigt som för en jämgammal kvinna på landsbygden, men det är fortfarande ett stigma.⁵⁰ Redan från 30 års ålder finns det en press på ogifta kvinnor. Det finns framgångsrika unga kvinnor som inte gift sig. De kan arbeta som chefer, vilket i sig inte ifrågasätts. Däremot kan det runt 30-årsåldern vara svårt att hitta en make. I södra Nigeria kan dock en 35-år gammal ogift kvinna fortfarande gifta sig med en man som är singel.⁵¹

Den som inte är gift kan uppleva att förbannelser har kastats över denne till följd av att denne förolämpat någon, eller att det är ditt öde.⁵² Kvinnor kan

⁴⁵ Onuche, *Same Sex Marriage in Nigeria: A Philosophical Analysis Vol. 3 No. 12 [Special Issue – June 2013]*, 2013-06-01

http://www.ijhssnet.com/journals/Vol_3_No_12_Special_Issue_June_2013/10.pdf
(Hämtad 2014-09-22)

⁴⁶ Falola, *Culture and Customs of Nigeria*, s 119

⁴⁷ Onuche, *Same Sex Marriage in Nigeria: A Philosophical Analysis Vol. 3 No. 12 [Special Issue – June 2013]*, 2013-06-01

http://www.ijhssnet.com/journals/Vol_3_No_12_Special_Issue_June_2013/10.pdf
(Hämtad 2014-09-22)

⁴⁸ Association of Youth, samtal i Abuja 12 maj 2014

⁴⁹ Landinfo, *Nigeria: Förhållanden för ensliga kvinnor som returnerar till Nigeria med barn*, 2010-08-17 <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=23400>
(Hämtad 2014-09-22)

⁵⁰ Gaver, Ager, National Human Rights Commission, samtal i Abuja 12 maj 2014

⁵¹ Organisation i Abuja (A), samtal i Abuja den 14 maj 2014

⁵² Organisation i Abuja (A), samtal i Abuja den 14 maj 2014

börja bekymra sig för att de inte har hittat någon lämplig äktenskapspartner när de är 25 år, för män är motsvarande ålder 35 år. Oron är dock större bland kvinnor som ännu är ogifta.⁵³ Förväntan på att man ska ingå äktenskap är särskilt stor för kvinnor. Efter avslutad utbildning förväntas det gifta sig.⁵⁴

4.5. Barn utanför äktenskapet

Att ha barn utanför äktenskapet är stigmatiserande.⁵⁵ Kvinnan ses som omoralisk. Även om stigmat nu är något lägre än för några år sedan uppmuntras det dock inte att ha barn före äktenskapet vare sig kulturellt eller religiöst. Den afrikanska kontexten är pro-life, liksom även kyrkan är. Kyrkan predikar för unga människor om avhållsamhet före äktenskapet.⁵⁶

4.6. Skilsmässor

Det krävs många gånger mycket innan en kvinna ska skilja sig. Det är ovanligt med skilsmässor i Nigeria och skilsmässotalen är fortfarande mycket låga. Skilsmässor har dock blivit vanligare och är, i vart fall i städerna, inte längre lika stigmatiserat.⁵⁷

En samtalspartner uppgav att bland muslimer är skilsmässor tillåtet, men inte bland de kristna.⁵⁸ En annan samtalspartner uppgav att det är mer accepterat att gifta sig och sedan skilja sig än att inte gifta sig alls.⁵⁹

I södra Nigeria kan en fränskild kvinna gifta sig med en man som är singel, men det är extremt ovanligt.⁶⁰

5. Homosexualitet i Nigeria traditionellt

Det fanns en konsensus hos Lifos samtalspartners att nigerianerna är helt emot homosexualitet.⁶¹

Gemene man i Afrika tänker att kroppen kan ändras och tänker att man kan sätta ihop kroppsdelar på olika sätt. Detta kan också appliceras på homosexuella, såtillvida att man menar att de homosexuella kan ändra på sig.⁶² I Afrika uppfattas homosexualitet ofta som ett beteendemönster snarare än som en identitetsfråga. Befolkningen i stort ser homosexualitet som en syndig handling, och kommer i allmänhet se homosexualitet som en

⁵³ Rev. Father Tony i Catholic Church Asokoro, samtal i Abuja 15 maj 2014

⁵⁴ Organisation i Abuja (A), samtal i Abuja den 14 maj 2014

⁵⁵ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

⁵⁶ Rev. Father Tony i Catholic Church Asokoro, samtal i Abuja 15 maj 2014

⁵⁷ Falola, *Culture and Customs of Nigeria*, s 120

⁵⁸ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

⁵⁹ Gaver, Aver, National Human Rights Commission, samtal i Abuja 12 maj 2014

⁶⁰ Organisation i Abuja (A), samtal i Abuja den 14 maj 2014

⁶¹ Nwakama, Ifeoma, National Human Rights Commission, samtal i Abuja den 12 maj 2014

⁶² Rev. Father Tony i Catholic Church Asokoro, samtal i Abuja 15 maj 2014

identitetsfråga bara för personer som synbart utmanar könsroller i klädsel och beteende.⁶³

I Nigeria menar man att homosexualitet inte är förenligt med afrikanska värderingar. Det finns ingen religion i Nigeria som inte är emot homosexualitet.⁶⁴

En organisation i Abuja påpekade dock att många nigerianer inte är medvetna om att före kolonialismen fanns det olika synsätt på homosexualitet i Nigeria.⁶⁵ En feminist och sexualrättsaktivist uppgav att den som använder religionen mot hbt-personer inte kan sin kultur. Det har gjorts en undersökning som visar att det finns lokala ord för homosexuella i alla större stamspråk i Nigeria. Homosexuella kunde få paradera för att skämma ut sig. Det faktum att man traditionellt hade sätt att hantera homosexuella visar att företeelsen homosexualitet inte är ny i Nigeria, tvärtom den i Nigeria generella uppfattningen att homosexualitet är en företeelse som kommit från västvärlden till Afrika på senare tid. Där det inte var accepterat med homosexuella hade de ändå vissa rättigheter.⁶⁶

En organisation baserad i Abuja uppgav att det på de flesta ställen i Nigeria, i de gamla traditionella kungadömena, kunde män som var feminina gå mellan kvinnors och mäns utrymme i samhället. Ibland var dessa män underhållare.⁶⁷

I den pre-koloniala lagen var det tillåtet att uttrycka sig som homosexuell även om det inte var tillåtet att genomföra en homosexuell akt.⁶⁸

5.1. Lifos kommentar

Lifos noterar att i Nigeria uppfattas homosexualitet av gemene man som något som individen väljer. Då homosexualitet ses som ett beteendemönster är det även något som individen anses kunna sluta med eller styra över med sin vilja.

5.2. Yan Daudu⁶⁹

En företeelse som kallas Yan Daudu finns hos haussa-folket i norra delen av Nigeria. Termen Yan Daudu är i norra Nigeria en tämligen neutral beteckning. Yan Daudu är män som klär sig som kvinnor och som utför kvinnoysslor såsom att laga mat.⁷⁰ De är inte nödvändigtvis homosexuella,

⁶³ Landinfo, *Nigeria: Forhold for homofile*, 2013-06-03, s 5, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=30425> (Hämtad 2014-09-22)

⁶⁴ Rev. Father Tony i Catholic Church Asokoro, samtal i Abuja 15 maj 2014

⁶⁵ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

⁶⁶ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

⁶⁷ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

⁶⁸ Adeniyi, John, International Center for Adocacy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

⁶⁹ Yan Daudu skrivs ibland också Yan Dauda

⁷⁰ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

men många är det.⁷¹ Dessa män kan tillskrivas homosexualitet, oavsett sexuell läggning.⁷² Yan Daudu bor inte i några särskilda kvarter utan de lever tillsammans med andra och det fanns inget hat.⁷³

När sharia-lagar introducerades i norra Nigeria försvagades många kulturer där. Det påverkade också Yan Daudu, som blev en måltavla för sharia-polisen, även om de visste att Yan Daudu alltid funnits. Möjligen är det så att Yan Daudu fortfarande kan finnas och lämnas i fred i vissa områden i Kano. Det kan dock vara annorlunda i andra områden.⁷⁴

5.3. Samkönade äktenskap bland igbo-kvinnor

Folkgruppen igbo har en tradition av samkönade äktenskap för kvinnor. Äldre kvinnor utan barn kan ta sig en ung kvinna till hushållet. De kommer att accepteras i igbo-samfundet, men inte bland andra folkgrupper. Igbo vill dock inte gärna tala om fenomenet.⁷⁵

Äktenskap mellan kvinnor hos igbo har dock ingen koppling till kvinnornas sexuella läggning. Äktenskapet arrangeras i stället för att till exempel få hjälp i hemmet, kompensera för barnlöshet eller säkerställa att ätten förs vidare. Ofta kan det finnas en man som blir biologisk far till barnen. Den mannen har dock ingen rätt till barnen utan det är den kvinna som är ”make” i giftermålet och betalat brudpris som blir far till barnen med socialt och ekonomiskt ansvar för sin fru och sina barn. På samma sätt som att en kvinna kan bli en ”make” i ett äktenskap mellan två kvinnor kan en kvinna bland igbo utnämnas till att vara en son om det saknas söner som kan arva och föra släkten vidare.⁷⁶

6. Samhällets attityder gentemot homosexuella

6.1. Samhällets syn på vad hbt är

Afrikaner, jämfört med européer, gör stora uppoffringar för sina familjer vilket leder till att den som har en normbrytande sexuell läggning i den afrikanska miljön kan verka främmande och självisk. Individens sexualitet anses helt enkelt vara något som tillhör samhället i en vidare mening.⁷⁷

⁷¹ Adeniyi, John, International Center for Advocacy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

⁷² Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

⁷³ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

⁷⁴ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

⁷⁵ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

⁷⁶ Chuku, *Igbo Women and Economic Transformation in Southeastern Nigeria, 1900-1960*, s 9

http://books.google.se/books?id=Z3jouPZxPC4C&pg=PA9&lpg=PA9&dq=nigeria+igbo+woman+to+woman+marriage&source=bl&ots=lihUN7Lmj_&sig=hdQY4LNcYY7vLZ4LnK716g8DsHQ&hl=en&sa=X&ei=xw77U_DwO4XMyAPRIIGQBQ&ved=0CD8Q6AEwB_A#v=onepage&q=nigeria%20igbo%20woman%20to%20woman%20marriage&f=false

(Hämtad 2014-09-22)

⁷⁷ Kerrigan, *Getting to Rights: The Human Rights of Lesbian,*

Gay, Bisexual, Transgender and Intersex Persons in Africa, 2013, s. 38

<http://www.humanrights.dk/publications/getting-rights> (Hämtad 2014-09-22)

Nigerianer generellt uppfattar homosexualitet som något onaturligt som vederbörande lärt sig.⁷⁸ Det anses inte, som i väst, vara en del av personligheten utan det uppfattas som att en djävul tagit den homosexuelle i besittning. Det innebär också att man menar att den homosexuelle kan växa ifrån sin homosexualitet, och om inte i vart fall med vilja förändra sig.⁷⁹

I Nigeria pratar man framförallt om homosexuella. Övriga i hbt-beteckningen, såsom exempelvis transpersoner, är så oerhört osynliga i samhället att det är svårt att skapa kontakt med dem. Det är främst homosexuella män som uppmärksammas av olika organisationer och internationella samfundet. Arbetet med hbt-frågorna sker separat från arbetet med andra frågor om mänskliga rättigheter. Även bland de som arbetar för att främja mänskliga rättigheter finns fördomar mot hbt-personer.⁸⁰ Många nigerianer uppfattar inte behandlingen av homosexuella som ett stort problem. Landet har många andra problem med mänskliga rättigheter som uppfattas som betydligt mer angelägna. Frågan uppmärksammas dock när man diskuterar internationella relationer och västerländska influenser.⁸¹

Många nigerianer är fästa vid afrikanska värderingar och är djupt religiösa. Homosexualitet uppfattas som icke-afrikanskt och kyrkor och moskéer predikar att det är djävulens verk. Mot den bakgrunden kommer politiker som börjar argumentera för homosexuellas rättigheter att förlora sina positioner.⁸²

Gemene man fördömer homosexualitet. Det är till och med värre att vara homosexuell än att ha sex före äktenskapet. En homosexuell person är en skam för familjen och fryses ut i samhället. Situationen är dock inte helt svartvit. Exempelvis är det sannolikt att en person som är rik fortsatt kommer att ha vänner även om denne är homosexuell. För en person från medelklassen kommer det att spridas i den kyrka som vederbörande går till att denne är homosexuell, vilket kommer leda till att man får lämna sina uppdrag i kyrkan. För föräldrar är det ett problem när de får veta att deras barn har en vän som är homosexuell. Föräldrarna kommer uppmana sin son/dotter att hålla sig borta från den homosexuelle. Men återigen, är den homosexuelle mycket rik kan de i stället säga att det går bra att träffa denne men att man ska vara försiktig.⁸³

6.1.1. Lifos kommentar

Det som refereras till som afrikanska värderingar i detta sammanhang har ofta kommit till kontinenten med kolonialiseringen under den viktorska eran. Nu uppfattas dock dessa värderingar som afrikanska.

⁷⁸ Organisation i Abuja (A), samtal i Abuja den 14 maj 2014

⁷⁹ Adeniyi, John, International Center for Adocacy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

⁸⁰ Tamm, Jacob, EU-delegationen, samtal i Abuja 13 maj 2014

⁸¹ Rev. Father Tony i Catholic Church Asokoro, samtal i Abuja 15 maj 2014

⁸² Rev. Father Tony i Catholic Church Asokoro, samtal i Abuja 15 maj 2014

⁸³ Organisation i Abuja (A), samtal i Abuja den 14 maj 2014

6.2. Tabu

Frågan om homosexualitet är tabu i Nigeria. Det visar sig bland annat genom att en elev i skolan inte kan komma själv till skolans rådgivare och berätta om sin homosexualitet. En rektor vid en skola berättar att alla i Nigeria, oavsett ålder, vet att homosexualitet är tabubelagt.⁸⁴ Det finns homosexuella som inte vet att det finns andra i samma situation, just eftersom ämnet är så tabubelagt.⁸⁵ En präst i den anglikanska kyrkan i Abuja berättar att han har kontakt med ogifta kvinnor som oroar sig för att tiden för att kunna gifta sig håller på att rinna ut, men har under sina tolv år som präst aldrig träffat en kvinna som sagt att hon inte är attraherad av män.⁸⁶

En lesbisk kvinna som växte upp på 1980- och 1990-talet har berättat att ingen då talade om homosexualitet. Man visste att det var tabu. Barnen som växer upp nu får höra om homosexualitet på så sätt att de får veta att det är något dåligt.⁸⁷

6.2.1. Lifos kommentar

Lifos noterade under samtal med medarbetare vid nigerianska myndigheter, företrädare för civilsamhället och religiösa företrädare som inte är specifikt engagerade i hbt-frågan att hbt-området inte är en stor fråga hos dessa samtalspartner, utan det är andra MR-frågor som de fokuserar på och bedömer som viktiga. Lika klart står det att homofobin är utbredd samt att kunskapen i frågan är mycket låg.

6.3. Samhällets syn på vad som är tecken på homosexualitet

Under utredningsresan ställde Lifos frågan till våra samtalspartners vad som gjorde att omgivningen uppmärksammade och misstänkte att någon var homosexuell. Svaren kan sammanfattas under rubrikerna nedan. Ju fler av de av omgivningen uppfattade indikatorerna som faller på plats, desto större är sannolikheten att man uppfattas som homosexuell.

6.3.1. Att vara ogift och barnlös

Den kvinna som har blivit äldre än den vanliga åldern då äktenskap brukar ingås, och inte har varit gift eller har barn, bryter mot det förväntade beteendet och får många frågor. Det kan misstänkas att man genomgått en abort och i samband med ingreppet förlorat sin livmoder. Man kan tro att kvinnan är prostituerad, även om det är en framgångsrik karriärkvinna.⁸⁸ Det kan misstänkas att kvinnan har problem i familjen och att hon inte är uppfostrad på rätt sätt eller att hon har problem med sin hälsa eller att hon är

⁸⁴ Sa'idu Ahmed, Community Secondary School Asokoro, Abuja, samtal i Abuja 13 maj 2014

⁸⁵ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

⁸⁶ Rev. Father Tony i Catholic Church Asokoro, samtal i Abuja 15 maj 2014

⁸⁷ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

⁸⁸ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

övergiven eller kanske att hon är lesbisk.⁸⁹ Lifos noterar dock att även om det faktum att någon är ogift och barnlös kan leda till misstanke om homosexualitet så är det inte nödvändigtvis den första tanken som slår omgivningen.

Ogifta män som uppnått en ålder då man förväntas vara gift ger också upphov till omgivningens frågor. Man undrar om mannen är impotent. Mannen kan också misstänkas vara homosexuell. Det är mer sannolikt att män misstänks vara homosexuella när de är ogifta, än kvinnor.⁹⁰

6.3.2. Boendet

Män som delar lägenhet i syfte att dela på hyran kan utsättas för misstankar om att de är homosexuella.⁹¹ Även kvinnor som delar i lägenhet i samma syfte kan utsättas för misstankar om att de är homosexuella. Har de som delar lägenhet dessutom en annan livsstil än den förväntade ökar det sannolikheten att misstankar om homosexualitet ska uppkomma.⁹²

6.3.3. Utseendet

Det är det icke-konforma som gör att omgivningen misstänker homosexualitet. Stereotyper används ofta. En samtalspartner med god insikt i det lesbiska samfundet i Abuja berättar att vederbörande inte har sett någon icke-konform kvinna som sedan visat sig inte vara lesbisk.⁹³ En feminist och sexualrättsaktivist menar att det är den patriarkala strukturen i samhället som tillsammans med att kroppen inte tillhör individen utan familjen och samhället som gör att de som inte följer de givna normerna lätt uppmärksammas. Det finns en standard som anses feminin – det handlar bland annat om hur kvinnor klär sig. Kvinnor som har kortklippt hår eller mohawk-frisyrrer, bär långa skjortor och säckiga byxor anses se lesbiska ut. Likaså anses det vara ett tecken på att man är lesbisk om man har moderna tatueringar⁹⁴ eller att som kvinna bära vristlänk.⁹⁵

Det är lättare att urskilja homosexuella mäns livsstil än lesbiska kvinnors livsstil. Män som har moderna⁹⁶ tatueringar anses vara antingen homosexuella eller artister.⁹⁷

Män som bär tajta byxor, är nätta och feminina kan leda tankarna till att denne man är homosexuell.⁹⁸

⁸⁹ Organisation i Abuja (A), samtal i Abuja den 14 maj 2014

⁹⁰ Ibid, samtal i Abuja den 14 maj 2014

⁹¹ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

⁹² Adeniyi, John, International Center for Adocacy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

⁹³ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

⁹⁴ Moderna tatueringar till skillnad från traditionella afrikanska tatueringar.

⁹⁵ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

⁹⁶ Moderna tatueringar till skillnad från traditionella afrikanska tatueringar.

⁹⁷ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

⁹⁸ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

En samling kvinnor som alla har ett maskulint utseende och dricker alkohol och röker kan ge upphov till misstankar.⁹⁹ Det är lättare att på avstånd uppmärksamma maskulina lesbiska kvinnor jämfört med feminina lesbiska kvinnor. Det kan räcka att du går in i ett rum, ser lite grand ut som en man och inte har en man vid din sida, så kan det leda tanken till att du är lesbisk om du har ett maskulint utseende.¹⁰⁰

6.3.4. Beteendet

Den feminina standard som finns i Nigeria gällande kvinnors beteende handlar bland annat om hur man talar och vilka relationer man har. En kvinna förväntas slå ner blicken, tala vänligt, och göra allt hushållsarbete.¹⁰¹ Ogifta kvinnor som visar ömhet för andra kvinnor kan leda tanken till homosexualitet. En sådan ömhetsbetygelse skulle kunna vara att man drar en hårslinga bakom örat på den andra kvinnan eller håller varandra i hand. Hur det uppfattas beror på sammanhanget. Kvinnor som ses tillsammans med kvinnor som är öppet lesbiska och som inte är gifta eller har en pojkvän/dejtar män riskerar också att uppmärksammas såsom lesbiska.¹⁰² Homosexuella mäns livsstil är lättare att särskilja från normen än lesbiska kvinnors.¹⁰³

6.3.5. Övrigt

En man med fotografier av andra män i sin telefon kan, beroende på vad fotografierna föreställer, väcka misstankar om homosexualitet. Rykten som sprids spär på misstankarna.¹⁰⁴

6.4. Betydelsen av klassaspekten

Som noterats inledningsvis är Nigeria ett samhälle där skillnaderna är stora mellan rik och fattig liksom mellan den som är utbildad och den utan skolgång. Den som är rik har lättare att skaffa sig en täckmantel, men har å andra sidan en utmaning gällande utpressning. När utpressning förekommer kan den rike utöva sitt inflytande i samhället och behöver inte nödvändigtvis betala vad som begärs. I Nigeria finns det en respekt för rika personer.¹⁰⁵

6.4.1. Lifos kommentar

Lifos noterar att klassperspektivet finns som ett raster över det nigerianska samhället och bör beaktas även när man analyserar situationen för homosexuella i landet. Vidare konstaterar Lifos att de samtalspartners som Lifos talat med kommer ur den urbana utbildade medelklassen och den verklighet de har förmedlat är den som berör dem. De har vid frågor om hur

⁹⁹ Adeniyi, John, International Center for Adocracy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁰⁰ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹⁰¹ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

¹⁰² Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁰³ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

¹⁰⁴ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁰⁵ Adeniyi, John, International Center for Adocracy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

situationen är för fattiga, utbildade samt personer på landsbygden i princip inte haft någon kontakt med homosexuella i den situationen och deras kännedom om dessas situation har följaktligen varit begränsad.

6.5. Samhällets agerande gentemot homosexuella

6.5.1. Avhysningar

Det förekommer att hyresvärdar efter det att den nya lagen, Same Sex Marriage Prohibition Bill, antagits avhyser homosexuella hyresgäster. Ibland uppmanas hyresgästen först att gifta sig, och om denne inte gör det vräks vederbörande från sin bostad.¹⁰⁶

6.5.2. Utpressning

Utpressning är en företeelse som kan drabba dig oavsett om du är homosexuell eller inte. Är du homosexuell kan andra medlemmar i hbt-samfundet ta bilder av dig där det framgår att du är homosexuell och sedan tipsa polisen.¹⁰⁷

6.5.3. Våld mot homosexuella

Den största utmaningen för homosexuella i Nigeria nu är inte polisen utan allmänheten.¹⁰⁸ Det förekommer våld mot homosexuella, bland annat lynchningar och försök till lynchningar¹⁰⁹. Byn gör en gemensam attack i syfte att driva bort de/den homosexuella från sitt grannskap. Det händer såväl i byar som i städer. Det är möjligen mer liberalt och tolerant mot hbt-personer i Lagos, men lynchningar och försök till lynchningar kan förekomma även där.¹¹⁰ Vid ett tillfälle attackerades fjorton personer. Det hade sin grund i att homosexuella män bodde tillsammans och uttryckte sig öppet. Över tid hade omgivningen börjat säga att de var feminina och bara besöktes av andra män. Huset började kallas ett "gästhem för flickor". Det var många homosexuella hushåll på gatan och omgivningen upplevde att de homosexuella ville ta över området. Folk blev arga och de homosexuella attackerades. I en sådan miljö räcker det med ett misstag där man förolämpar en person och det kan leda till att man attackeras.¹¹¹

Raseriet drabbar även lesbiska kvinnor och kan döda dem. Det förekommer också att lesbiska flickor kastas ut från sina hem. Utpressning av kvinnor på gräsrotsnivå förekommer, och kvinnor betalar vanligen och är tysta. Ett annat exempel på hur homofobin drabbar flickor är när en flicka som spelade i ett fotbollslag vägrade ha sex med tränaren. Det ledde till att hon ansågs vara lesbisk vilket i sin tur ledde till att hon inte fick möjlighet att spela fotboll. I delstaten Zamfara har nitton flickor stängts av från skolan

¹⁰⁶ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁰⁷ Ibid, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁰⁸ Tamm, Jacob, EU-delegationen, samtal i Abuja 13 maj 2014

¹⁰⁹ Det engelska uttrycket som användes i dessa sammanhang var *mob violence* eller i något fall *mob justice*.

¹¹⁰ Tamm, Jacob, EU-delegationen, samtal i Abuja 13 maj 2014

¹¹¹ Adeniyi, John, International Center for Advocacy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

efter att skolan tvingade dem att namnge andra flickor som var lesbiska. Dessa nitton flickor lever nu under jorden.¹¹²

Det har rapporterats om att homosexuella släpats ut mitt i natten och slagits med spikklubbor. Polisen kom och arresterade då den homosexuella som senare i arresten blev avklädd och förnedrad av polisen.¹¹³

6.6. Den homosexuellas familj

Som nämnts ovan är Nigeria ett homofobiskt och djupt religiöst samhälle där den generella uppfattningen är att homosexualitet är ett inlärt beteende. Familjen till den homosexuella befinner sig i den kontexten och reagerar ofta starkt på att en son eller dotter är homosexuell.

Många familjer är rädda för att ha en son eller dotter som är homosexuell. Det kostar familjen möjligheter avseende socialt och ekonomiskt avancemang.¹¹⁴ Skammen att ha ett barn som är homosexuellt är värre än att ha en dotter som blir gravid innan hon gift sig. Familjen kan också vara rädd för sonen och dotterns skull, framförallt efter att den nya lagen (Same Sex Marriage Prohibition Bill) antagits.¹¹⁵

En samtalspartner berättade att hon alltid varit en pojkflicka men att föräldrarna trodde att hon skulle växa ifrån det. När hon var åtta år tittade hon på en film tillsammans med familjen där en lesbisk kvinna arresterades vilket gjorde henne väldigt ledsen. Hennes mamma reagerade då med att säga ”du skulle bara våga tänka på att bli sån!”¹¹⁶.¹¹⁷

Det har hänt att familjer i sin strävan att få sonen eller dottern att ändra sig har låtit denne gå utan mat i sju dagar, liksom att en 23-åring slängts ut från hemmet. En pappa som hade en hög position inom militären tog in en militär som hotade att döda alla lesbiska kvinnor om de fortsatte umgås med hans dotter. Yngre söner och döttrar, som ännu inte har gått ut skolan, som förskjuts från sina familjer kan inte betala sina skolavgifter. Det innebär att de, om de inte får hjälp med betalningen av någon hbt-organisation, tvingas att sluta skolan.¹¹⁸

En samtalspartner uppgav att en djupt religiös familj aldrig kommer att acceptera att ett barn är homosexuellt. De kommer att använda sig av andeutdrivning för att hjälpa sitt barn att bli fri från de demoner som tagit barnet i besittning och gjort honom eller henne homosexuell. Om familjen inte är så djupt religiös är chansen att de accepterar barnet större, men de kommer att vilja övervaka sitt homosexuella barn i syfte att förändra det.¹¹⁹

¹¹² Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

¹¹³ Västerländsk ambassad i Abuja, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹¹⁴ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹¹⁵ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹¹⁶ Don't you ever think about it!

¹¹⁷ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹¹⁸ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹¹⁹ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

Familjen kommer att be för sitt homosexuella barn och är övertygade om att något är fel.¹²⁰

Familjen kommer vilja att den homosexuella ska gifta sig. Många homosexuella gifter sig också under stark press från omgivningen.¹²¹

I sällsynta fall kan det hända att familjen, efter att ha försökt förändra den homosexuellas läggning, förskjuter barnet och kanske också rapporterar till polisen. Att familjen rapporterar sitt barn till polisen är dock mycket sällsynt.¹²² Även om familjen inte förskjuter sin homosexuella son eller dotter kommer denne att till viss del bli isolerad, men kommer dock ha kvar sitt familjenamn.¹²³

Det finns också föräldrar som accepterar att sonen eller dottern är homosexuell om denne döljer sin sexuella läggning. En samtalspartner berättar om en homosexuell man som befinner sig i den genomskinliga garderoben och som har en mamma som kämpar för honom.¹²⁴

7. Skola och uppväxtåren

Det är vanligt att medelklassens barn går i internatskolor när de börjar Secondary School¹²⁵. Även om skolorna inte är könsseparerade är elevhemmen det.¹²⁶ Det förekommer samkönat sex på elevhemmen, det är vanligt att ungdomar utforskar sin sexualitet och det uppfattas inte som konstigt. Uppfattningen i samhället är att ungdomarna kommer att växa ifrån det. Det händer också att ungdomar som i Secondary School experimenterat med samkönat sex slutar med det efter ett tag. Rykten om samkönat sex under åren i Secondary School kan öka pressen på homosexuella att de ska gifta sig.¹²⁷

En lesbisk kvinna som Lifos talat med som växte upp under 1980- och 1990-talet berättar att skolan var okej. Eftersom det är tabu att tala om homosexualitet behövde inte hon som växte upp då hela tiden höra att hon var fel. Hon berättar att hon hela tiden kände sig annorlunda men under uppväxten inte identifierade sig som lesbisk. Det var först senare som hon hörde benämningen och förstod att det var lesbisk hon var. Det var också när hon blev äldre som kraven att hon skulle bättra sig och skaffa sig en make kom. Trycket på lesbiska kvinnor att gifta sig ökar ju äldre de blir. En

¹²⁰ Adeniyi, John, International Center for Adocacy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹²¹ Ibid, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹²² Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

¹²³ Adeniyi, John, International Center for Adocacy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹²⁴ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹²⁵ Secondary School i Nigeria består av Junior Secondary School där barnen är 10-13 år och Senior Secondary School där barnen är 13-16 år.

¹²⁶ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

¹²⁷ Adeniyi, John, International Center for Adocacy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

lesbisk yngre kvinna berättade att situationen i skolan förändrats sedan 2006 är lagförslaget till Same Sex Marriage Prohibition Bill först kom.¹²⁸

Skolor har kuratorer som ska ge stöd till eleverna. Rådgivning är inte obligatorisk. Kuratorerna träffar eleverna i grupp och samtalen kan handla om relationer. Elever som har bekymmer kan också söka upp kuratorn. Relationer mellan pojkar och flickor får inte gå längre än till vänskap. Man kan inte hindra ungdomarna att ha pojk- respektive flickvänner, men pekar på konsekvenserna. Budskapet är att sexuell samvaro är menat för vuxna, för make och maka att njuta av varandra och för reproduktionen. Man använder Bibeln som argument. I skolan lär man också ut att det inte är acceptabelt att ha känslor för någon av samma kön och att samkönade relationer inte är godtagbart. Sådana relationer kommer inte från Gud. Ibland använder man sig av djävulsutdrivning.¹²⁹ Eftersom ämnet homosexualitet är tabu i Nigeria finns det ingen möjlighet för eleverna att själva vända sig till kuratorn och berätta om homosexualitet. Det enda tillfället som rektorn på den skolan Lifos besökte hört talas om att elever berättat för kuratorn att de är homosexuella är när de erkänner det efter att ha blivit påkomna.¹³⁰ Andra elever kan komma och rapportera att de sett något otillåtet, som t.ex. att två pojkar gått tillsammans på toaletten. Även om de andra eleverna inte såg något hända mellan de två pojkarna rapporterar de. Det kan finnas många förklaringar till att två pojkar går på toaletten samtidigt och skolan får utreda när det har rapporterats. Skulle det visa sig att pojkarna i exemplet ägnat sig åt något otillåtet får kuratorerna hantera frågan.¹³¹

Sexualundervisning handlar om reproduktionen och ingår som en del i den vanliga undervisningen i klasserna.¹³²

8. Religion

8.1. Kyrkans/moskéns syn på homosexualitet

Kyrkorna genomför bön mot homosexuella. En samtalspartner har berättat om ett tillfälle när en vän låstes in i en kyrka i sju dagar för att få befrielse från sin homosexualitet. Kyrkorna i Nigeria är inte vänligt inställda utan hatar homosexuella.¹³³ Om en person är homosexuell kommer det att spridas i kyrkan och den personen kommer att få lämna alla uppdrag som den har

¹²⁸ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹²⁹ Ukonu, Nnennaya, Community Secondary School Asokoro, Abuja, samtal i Abuja 13 maj 2014

¹³⁰ Sa'idu Ahmed, Community Secondary School Asokoro, Abuja, samtal i Abuja 13 maj 2014

¹³¹ Ukonu, Nnennaya, Community Secondary School Asokoro, Abuja, samtal i Abuja 13 maj 2014

¹³² Ibid, Abuja, samtal i Abuja 13 maj 2014

¹³³ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

inom kyrkan.¹³⁴ Det förekommer också att homosexuella utesluts från kyrkan.¹³⁵

En samtalspartner berättade att de kristna kyrkorna såg det som en tävling att se vem som kunde se det som mest syndigt att vara hbt-person. Det kommer mer och mer religiös fundamentalism i Nigeria. Det har gjort att man nagelfar människor mer noggrant och att man dömer och fördömer andra människor. Det finns de som upplever att de har ett kall från Gud att göra världen mindre syndig.¹³⁶

En präst i den anglikanska kyrkan i Abuja berättade att kyrkan inte för någon diskussion om huruvida öppet lesbiska kvinnor kan bo ihop och söka sakramentet. Om de söker sakramentet hjälper man dem från problemet vilket också är ett sakrament. Samma präst uppgav att om någon skulle berätta att denne är homosexuell så kommer den personen ombes tänka över det hela ordentligt igen. Är personen övertygad skulle personen inte övertygas att ingå äktenskap. Ingen har dock under prästens tid som präst i själavårdande samtal berättat att han eller hon är homosexuell.¹³⁷

Om du som homosexuell vänder dig till imamen i moskén du går till kommer denne att berätta för dig om tidens slut och den domedag som då ska komma då det ska avgöras om man kommer till paradiset eller helvetet.¹³⁸

8.2. Individers (och familjers) förhållningssätt gentemot religionen och kyrkan

De flesta hbt-personer är, liksom andra nigerianer, religiösa och vill se sig själva i en religiös sfär.¹³⁹ De flesta är kristna eller muslimer och tror att det är syndigt att vara homosexuell.¹⁴⁰ De religiösa ledarna, såväl kristna som muslimska, ses som ledare även i samhället utanför kyrkan/moskén.¹⁴¹

En lesbisk kvinna som Lifos talade med berättade att hon växte upp i ett religiöst hem och med fruktan för Gud. När hon kände sig annorlunda blev hon ledsen och försökte ändra sig och sluta ha de [homosexuella] känslor hon hade. Processen tog hårt på henne och hon mådde mycket dåligt. Hon började ställa frågor och sökte sig till internet. Hon kom slutligen till slutsatsen att antingen får hon vara sann mot sina känslor eller så kan hon gå till kyrkan. Efter ytterligare en tids process där hon insett att hon inte kan ändra sina känslor och att det innebär att Gud skapade henne sådan som hon

¹³⁴ Organisation i Abuja (A), samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹³⁵ Adeniyi, John, International Center for Adocracy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹³⁶ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

¹³⁷ Rev. Father Tony i Catholic Church Asokoro, samtal i Abuja 15 maj 2014

¹³⁸ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

¹³⁹ Adeniyi, John, International Center for Adocracy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁴⁰ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

¹⁴¹ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

är har hon åter börjat gå till kyrkan. Hon kan nu åter tro att Gud tycker om henne och kan lyssna till det som sägs i kyrkan. Hon går dock inte till kyrkan så regelbundet längre.¹⁴²

En annan lesbisk kvinna berättade att hon aldrig tänkt att det var Gud som gjort fel, utan att det handlar om människors översättning av Bibeln. För kvinnan Lifos talade med är Gud kärlek. Hon berättade vidare att hon fördömde kyrkan som fick henne att känna sig dålig, och under ett års tid gick hon inte till kyrkan utan studerade bara Bibeln hemma.¹⁴³

En tredje lesbisk kvinna berättade att hon är besviken på kyrkan i egenskap av kvinna, inte bara som lesbisk. Hon berättade att hon fortfarande går i kyrkan, men inte lika regelbundet. Hon letar efter en kyrka med ett mer kärleksorienterat budskap.¹⁴⁴

9. Att vara homosexuell i Nigeria

9.1. Homosexuellas agerande för att inte väcka uppmärksamhet

Homosexuella och transvestiter måste vara försiktiga med hur de uttrycker sig själva, för att förhindra misstankar om att de är homosexuella. Man vill exempelvis inte bli sedd tillsammans med hbt-aktivister eller med personer som är öppet homosexuella. En del homosexuella gifter sig med någon av det andra könet, för att på så sätt flytta fokus från sin misstänkta homosexualitet.¹⁴⁵

9.2. Homosexuella i heterosexuella äktenskap

Det förekommer att homosexuella män dejtar och sedan gifter sig med kvinnor. De kommer dock inte kvinnan nära i äktenskapet.¹⁴⁶ Det finns kvinnor som vet att deras man har samkönat sex utanför äktenskapet men inte säger något om det så länge som hon får barn. Andra kvinnor begär skilsmässa.¹⁴⁷

Några lesbiska kvinnor uppgav att människor i Nigeria gifter sig av olika orsaker. Det kan vara ekonomiska skäl, lagstiftning eller samhällets förväntningar. Lesbiska kvinnor som blivit lite äldre har en stark press från samhället som leder till att de antingen får rymma eller gifta sig. De har valet att gifta sig och skaffa några barn för att sedan skilja sig, även om skilsmässor också innebär ett visst tabu.¹⁴⁸

¹⁴² Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹⁴³ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹⁴⁴ Ibid, samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹⁴⁵ Adeniyi, John, International Center for Advocacy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁴⁶ Association of Youth, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁴⁷ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁴⁸ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

9.3. Homosexuella män

Det finns homosexuella män i Nigeria, det finns också homosexuella i kulturen i vissa delar av landet, såsom Yan Daudu¹⁴⁹. Homosexuella män fördöms av samhället.¹⁵⁰

Flertalet samtalspartner uppgav för Lifos att homosexuella män är mer utsatta än lesbiska kvinnor.¹⁵¹

9.4. Lesbiska

En feminist och sexualrättsaktivist uppgav att homosexualitet är ett större stigma för lesbiska kvinnor än för homosexuella män.¹⁵² En samtalspartner uppgav att lesbiska kvinnor är mer socialt accepterade än homosexuella män. De uppfattas inte som så störande i samhället jämfört med homosexuella män, men med det sagt är det ändå viktigt att hålla i minnet att även lesbiska kvinnor har problem. Exempelvis förväntar man sig inte i det nigerianska samhället att en kvinna ska ge svar på tal.¹⁵³ Lifos noterar att det i Nigeria upplevda ställningstagandet att välja att vara lesbisk uppfattas som att stå upp för sin sak och ”ge svar på tal”.

De lesbiska kvinnor som kommit ut ur garderoben som en organisation i Abuja (B) känner till är ekonomiskt oberoende. Organisationen menar att det är en förutsättning för att kunna komma ut. Kvinnor har det generellt svårare att få jobb än män, och lönerna som betalas för en kvinnas arbete är lägre än det som betalas för en man.¹⁵⁴

Nigeria är ett patriarkaliskt samhälle. Lesbiska kvinnor är rädda. De tar på sig ett leende och bara är.¹⁵⁵

9.5. Transpersoner

Det är ovanligt att hitta transpersoner i Nigeria. De syns egentligen inte i samhället.¹⁵⁶ Det finns ingen statistik över antalet transpersoner.¹⁵⁷ En samtalspartner känner till några män som klär sig som kvinnor. Mannen har när han är klädd som kvinna blivit attackerad många gånger. Han kan inte våldtas som andra kvinnor och riskerar därför i stället att dödas.¹⁵⁸

De män som klär sig som kvinnor har inte genomgått någon operation. Det är inte tillåtet att genomgå den typen av operation i Nigeria. Även om någon skulle åka utomlands för att genomgå operationen kommer denne få

¹⁴⁹ Vad avser Yan Daudu, se särskilt avsnitt.

¹⁵⁰ Organisation i Abuja (A), samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹⁵¹ Mom, Rommy, Lawyers Alert, samtal i Abuja 13 maj 2014

¹⁵² Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

¹⁵³ Adeniyi, John, International Center for Advocacy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁵⁴ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹⁵⁵ Ibid, samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹⁵⁶ Ibid, samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹⁵⁷ Mom, Rommy, Lawyers Alert, samtal i Abuja 13 maj 2014

¹⁵⁸ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

problem vid återkomsten till Nigeria. Hela personens nätverk vet ju vilket kön vederbörande hade tidigare och att denne nu bytt kön, vilket inte är accepterat.¹⁵⁹

Transpersoner har problem då omgivningen inte vet om det är en man eller en kvinna. Det finns exempel på försök att utesluta transpersoner från organisationer som arbetar med homosexuella män. Det talas inte om transpersoner och det är inte ovanligt att transpersoner själva inte kan beskriva sig som det eller kan definiera vad de är.¹⁶⁰

9.5.1. Lifos kommentar

Lifos noterar att alla transpersoner inte vill genomgå någon operation för att byta kön. I de samtal Lifos hade med en samtalspartner i Abuja var det dock den samtalspartners utgångspunkt vilken Lifos ovan har återgett. Lifos uppfattar hbt-rörelsen i Nigeria som fokuserad på främst den i rörelsen normgivande homosexuelle mannen samt till viss del på lesbiska kvinnor. Övriga personer inom hbt-gruppen har till stor del inte uppmärksamats i Nigeria och kunskapen om deras situation är generellt låg.

9.6. Intersexuella personer

Det förekommer att man låter barn som föds intersexuella¹⁶¹ dö. De som får leva får leva gömda. Under 2013 blev en intersexuell person nästan lynchad. Personen har stora bröst och tvetydiga genitalier och hade vant sig vid att leva ett blygsamt liv. När personen sedan gick till traditionalister uppmanade de denne att gå igenom en ritual offentligt för att vanhedra sig själv. Den intersexuelle personen exponerades på en marknadsplats där folk försökte lyncha denne.¹⁶²

En samtalspartner uppgav att intersexuella personer inte associeras med hbt-personer.¹⁶³

10. Att som homosexuell komma ut och leva öppet

Att identifiera sig som en homosexuell man och visa detta offentligt är svårt. På offentliga mötesplatser gör man det inte. Den nya lagen (Same Sex Marriage Prohibition Bill) har skapat rädsla och panik bland homosexuella.¹⁶⁴

¹⁵⁹Ibid, samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹⁶⁰ Adeniyi, John, International Center for Adocracy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁶¹ Med intersexuell avses anatomiska skillnader hos en individ som innebär att kroppen och anatomin inte entydigt kan kategoriseras som varken man eller kvinna. Begreppet DSD (Disorder of sex development) används också. Det finns stora variationer som innefattas av begreppet.

¹⁶² Adeniyi, John, International Center for Adocracy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁶³ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹⁶⁴ Adeniyi, John, International Center for Adocracy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

En samtalspartner uppgav att det är bättre att komma ut som homosexuell när man är i ungdomen. Om man är vuxen när man kommer ut kan det ses som att man har psykiska problem.¹⁶⁵

Den som väljer att komma ut som homosexuell behöver vara bestämd, modig och klara av att försörja sig själv. Man får skaffa sig ett nytt nätverk till stöd i stället för familjen. Detta nätverk består av vänner, mestadels inom hbt-nätverket men det kan också finnas heterosexuella vänner som finns kvar i periferin. Det är bra om man kan ha en eller två allierade inom storfamiljen som kan ge stöd, i vart fall till den grad att de inte motarbetar den som kommer ut som homosexuell.¹⁶⁶

10.1. Mötesplatser

Internet gör att det är lättare att få kontakt med andra homosexuella. Det förekommer dock de på nätet som utövar utpressning. Det har lett till att homosexuella är vaksamma på nätet och stänger ner forumet om folk söker upp dig.¹⁶⁷

Homosexuella män har inte några särskilda mötesplatser som är kända för utomstående, men kan träffas ”under jorden”. Det finns fortfarande inofficiella gayklubbar som i grunden är samma klubbar som homosexuella träffades på innan den nya lagen (Same Sex Marriage Prohibition Bill). Inte heller klubbägarna är alltid så öppna i sinnet och mediascenen har piskat upp känslor som gör att samhället ser mer allvarligt på mäns homosexualitet nu. Det gör att antalet klubbar där homosexuella män kan ses har minskat.¹⁶⁸

Lesbiska kvinnor möts inte på allmänna platser utan bara i hemmen. Exempelvis firar man alla hjärtans dag och födelsedagar tillsammans. Man behöver en inbjudan för att delta.¹⁶⁹

Lesbiska kvinnor känner vanligen igen varandra sedan tidigare, från barndomen eller skoltiden, och man återknyter de kontakterna. Sociala media har gjort det väldigt lätt. Det fanns speciella sidor, internationella grupper, såsom t.ex. Shoe som är öppen. Facebook och What's up är enligt en samtalspartner förskräckliga, såtillvida att folk ofta fejkar sina identiteter och avsikter. De upplevs inte som några säkra platser.¹⁷⁰

¹⁶⁵ Adeniyi, John, International Center for Adocracy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁶⁶ Ibid, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁶⁷ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

¹⁶⁸ Organisation i Abuja (A), samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹⁶⁹ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

¹⁷⁰ Ibid, samtal i Abuja 14 maj 2014

11. Hbt-organisationer

Hbt-samfundet i Nigeria är inte starkt.¹⁷¹ Stödet för hbt-organisationer har minskat och det har lett till att de organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter drar sig tillbaka i frågan, vilket i sin tur lett till minskat stöd till hbt-organisationer.¹⁷²

En utmaning är att hbt-rörelsen i Nigeria är splittrad.¹⁷³ Under 2002 började feministrörelsen och gay-rörelsen arbeta i partnerskap. De byggde förtroenden genom nätverk. Det är således en tämligen ung rörelse som har samma struktur och maktbalans som det övriga patriarkaliska nigerianska samhället. En feminist och sexualrättsaktivist som Lifos talade med uppgav att i arbetet med HIV inriktade man sig på homosexuella män, som i och med det fick fördelar vad gäller finansieringen av verksamheten. Vidare uppgav hon att homosexuella män inte i dessa sammanhang ger utrymme för kvinnor.¹⁷⁴ I oktober rapporteras att polisen genomfört en räd mot en hbt-organisation i Abuja och arresterat dess ledare. Ledaren frigavs följande morgon, sannolikt efter ingripande av en rättshjälpsorganisation.¹⁷⁵

Det finns ett tiotal hbt-organisationer som är verksamma i Nigeria, och de flesta har sin bas i Lagos.¹⁷⁶ I Abuja finns exempelvis International Center for Advocacy on Rights to Health (ICARH), som är ett nätverk för homosexuella män vars syfte är att arbeta för att förbättra mänskliga rättigheter och minska effekten av HIV/AIDS bland utsatta personer. Såväl högutbildade som lågutbildade finns med i nätverket, och även personer som endast talar sitt stamspråk och inte talar engelska. Det finns fem organisationer i Nigeria, bland annat finns dessa utöver Abuja även i Lagos och Kano.¹⁷⁷

Det finns också en organisation i Abuja som arbetar för lesbiska och bisexuella kvinnors rättigheter; The Women's Health and Equal Rights (WHER).¹⁷⁸

12. Risker

De som utgör den största risken för hbt-personer är allmänheten.¹⁷⁹ Polisen är ännu inte ett så stort problem, även om myndigheterna kan komma att bli ett större problem när lagen blivit kungjord.¹⁸⁰

¹⁷¹ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

¹⁷² Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁷³ Tamm, Jacob, EU-delegationen, samtal i Abuja 13 maj 2014

¹⁷⁴ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

¹⁷⁵ Västerländsk ambassad i Abuja, fax 23 oktober 2014

¹⁷⁶ Ibid, samtal 12 maj 2014

¹⁷⁷ Adeniyi, John, International Center for Adocacy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁷⁸ International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association, *Nigeria: Lesbians hold picnic to spread the word*, <http://ilga.org/ilga/en/article/n3StJqx1Jg> (Hämtad 2014-08-19)

¹⁷⁹ Se mer under avsnitt om samhällets attityd till homosexuella.

¹⁸⁰ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

De flesta av Lifos samtalspartner uppgav att den av grupperna som är mest utsatt i samhället är feminina homosexuella män. Detta för att omgivningen uppfattar dem just som homosexuella och de därmed blir synliga. En annan anledning är att homosexuella män skvallrar på varandra, tar bilder på sin partner som sedan kan användas i utpressningssyfte samt att det är mer intolerans mot män som har sex med män än mot lesbiska kvinnor.¹⁸¹ Det kan dels vara försmådda älskare som på detta sätt hämnas, men tämligen vanligt förekommande är också att polisen tvingar homosexuella män att namnge andra män i sina nätverk. I det senare fallet är således skvallret framtvingat.¹⁸² Det betyder dock inte att kvinnor inte är utsatta för risker. En samtalspartner uppgav att eftersom många andra av hbt-grupperna är osynliga i samhället ser det ut som om de homosexuella männen är mest utsatta. Utsatthet handlar dock inte bara om fysiskt våld utan också om rädsla och att psykologiskt hantera sin situation i samhället.¹⁸³ En annan samtalspartner uppgav att det förekommer utpressning även av lesbiska kvinnor. Kvinnor hanterar det dock vanligen genom att härda ut, betala och vara tysta.¹⁸⁴

13. HIV

Det finns några kliniker i Abuja som arbetar med HIV-smittade personer som är bara för hbt-personer. Det har efter den nya lagens (Same-sex Marriage Prohibition Bill) antagande varit en minskning i antalet personer som kommer, men klinikerna är fortfarande öppna.¹⁸⁵

14. Lagar gällande homosexualitet

14.1. Strafflagen

Strafflagen¹⁸⁶ förbjuder sodomi. Det handlar om penal code i norr och criminal code i söder.¹⁸⁷ Det ansågs vara ett brott mot naturens ordning (offence against the order of nature). Strafflagen kriminaliserar allt sexuellt beteende som betraktas som icke-normativt.¹⁸⁸ Straffet för detta brott är fängelse i fjorton år.

Strafflagen används fortfarande i domstolsväsendet.¹⁸⁹

¹⁸¹ Mom, Rommy, Lawyers Alert, samtal i Abuja 13 maj 2014

¹⁸² Västerländsk ambassad i Abuja, e-post 2014-12-04

¹⁸³ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

¹⁸⁴ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

¹⁸⁵ Internationell organisation i Abuja (D), samtal i Abuja 14 maj

¹⁸⁶ Criminal Code, Laws of the Federation of Nigeria 1990, Chapter 21, §214

¹⁸⁷ Criminal Code Act, Chapter 77, Laws of the Federation of Nigeria 1990, <http://www.nigeria-law.org/Criminal%20Code%20Act-Tables.htm> (hämtad 2014-12-12)

¹⁸⁸ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁸⁹ Västerländsk ambassad i Abuja, samtal 12 maj 2014

14.2. Sharia

Enligt sharia är homosexualitet en synd.¹⁹⁰ Homosexuella ska, om det är bevisat, stenas till döds.¹⁹¹ Det har förekommit att straffet verkställts. Sharia används i flera av landets norra delstater.¹⁹²

14.3. Same Sex Marriage Prohibition Bill

Same Sex Marriage Prohibition Bill aktualiserades 2006/2007. Det återintroducerades 2011 och antogs av parlamentet i december 2013, men det var inte förrän i januari 2014 som den undertecknades av presidenten. Lagen är ännu inte kungjord (gazetted) vilket innebär att den inte ska kunna användas av domstolsväsendet, vilket enligt uppgift heller inte skett.¹⁹³ Det innebär att rent juridiskt har ännu inte mycket ändrats.¹⁹⁴

Den nya lagen förbjuder samkönade relationer som i lagen benämns som ”reciprocal beneficiary relationships”, samt även hbt-organisationer samt stöd till hbt-organisationer. Same Sex Marriage Prohibition Bill ger möjlighet att åtala personer vid misstanke att de lever i en samkönad relation. Lagen föreskriver fängelse i 10 – 14 år för samkönade relationer samt för personer som stödjer hbt-organisationer.¹⁹⁵ I och med den nya lagen har det även blivit olagligt att vara lesbisk. I strafflagens paragraf kriminaliseras endast *carnal intercourse against the order of nature with a man, woman or an animal*, vilket i praktiken innebar att endast samlag mellan män var olagligt.¹⁹⁶

Namnet på lagen är missledande. Lagen syftar i huvudsak till att kringskära hbt-personers grundläggande mänskliga rättigheter.¹⁹⁷ Väldigt få nigerianer har läst lagen utan har i stället fått sin uppfattning om den via media. En samtalspartner uppgav att skulle nigerianerna känna till lagens innehåll skulle många inte stödja den. Exempelvis är det en vanlig företeelse att personer av samma kön delar lägenhet för att hålla hyreskostnaderna på rimlig nivå, och att de enligt nya lagen skulle anses vara homosexuella har enligt Lifos samtalspartner inget stöd i de breda folklagen.¹⁹⁸

Vid Lifos besök i Abuja i maj 2014 uppgavs att en stämningsansökan har utformats för att pröva konstitutionsenligheten i Same Sex Marriage Prohibition Bill och att man avsåg lämna in denna i Lagos.¹⁹⁹ Initialt var det de båda nätverken Solidarity Alliance for Human Rights (SAHR) och Coalition for the Defense of Sexual Rights (CDSR) som samarbetat gällande stämningsansökan. När ansökan lämnades in vid Lagos Federal

¹⁹⁰ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

¹⁹¹ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

¹⁹² Västerländsk ambassad i Abuja, e-post 2014-12-04

¹⁹³ Västerländsk ambassad i Abuja, fax 23 oktober 2014

¹⁹⁴ Mom, Rommy, Lawyers Alert, samtal i Abuja 13 maj 2014

¹⁹⁵ Västerländsk ambassad i Abuja, fax 23 oktober 2014

¹⁹⁶ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

¹⁹⁷ Västerländsk ambassad i Abuja, e-post 2014-12-04

¹⁹⁸ Mom, Rommy, Lawyers Alert, samtal i Abuja 13 maj 2014

¹⁹⁹ Västerländsk ambassad i Abuja, samtal 12 maj 2014

High Court den 23 september 2014 skedde det dock av CDSR utan SAHRs vetskap och stöd.²⁰⁰ Det är en kamp mellan olika aktörer om vem som har kontroll över interventionerna mot den nya lagen. Den kampen är också en kamp om vem som kontrollerar resurserna inom hbt-samfundet.²⁰¹

Stämningsansökningar gällande Same Sex Marriage Prohibition Bill har lämnats in av enskilda tidigare. Det fanns i maj 2014 en oro för att någon av dessa ska lämna ett icke önskvärt prejudikat. I senare delen av oktober 2014 meddelade Abuja Federal High Court att den ogillat en av dessa ansökningar. Det motiverades enligt nigeriansk media med att målsäganden inte inkommit med bevisning för att han själv fallit offer för implementeringen av lagen samt att han saknade rätt att föra nigerianers talan. I ljuset av nigeriansk medias uppgifter kan noteras att den som lämnat in stämningsansökan är nigeriansk medborgare men bosatt i Storbritannien.²⁰²

14.4. Effekter av Same Sex Marriage Prohibition Bill i samhället

Lagen har gett hbt-frågan uppmärksamhet och gemene man är numera medveten om den.²⁰³ Mediascenen har piskat upp allmänhetens känslor rörande homosexualitet.²⁰⁴ Nigerianerna har uppfattningen att homosexualitet är helt emot deras kultur och det hörs inte, utanför hbt-kretsar, någon enda röst till homosexualitetens försvar.²⁰⁵ Allmänhetens medvetenhet om frågan har fört med sig att hatbrott begås.²⁰⁶ I och med den processen vid antagandet av lagen har frågan också väckt polisens medvetenhet om lagen..²⁰⁷

Den här fokuseringen på hbt-frågan som skett i och med att Same Sex Marriage Prohibition Bill undertecknats har bland annat lett till att homosexuella män rapporterar varandra till polisen. En samtalspartner uppgav att om man ser tillbaka kan man se att man gjort ett misstag. Det har inte gjorts några försök att implementera lagen, utan förts ett högljutt samtal om den i samhället, som blivit ett bakslag för hbt-samfundet.²⁰⁸ En annan samtalspartner uppgav att det hör till ovanligheterna att homosexuella män rapporterar varandra till polisen.²⁰⁹

²⁰⁰ Ibid, fax 23 oktober 2014

²⁰¹ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

²⁰² Västerländsk ambassad i Abuja, samtal 12 maj 2014

²⁰³ Mom, Rommy, Lawyers Alert, samtal i Abuja 13 maj 2014

²⁰⁴ Organisation i Abuja (A), samtal i Abuja den 14 maj 2014

²⁰⁵ Nwakama, Ifeoma, National Human Rights Commission, samtal i Abuja den 12 maj 2014

²⁰⁶ Mom, Rommy, Lawyers Alert, samtal i Abuja 13 maj 2014

²⁰⁷ Västerländsk ambassad i Abuja, samtal 12 maj 2014 samt e-post 2014-12-04

²⁰⁸ Mom, Rommy, Lawyers Alert, samtal i Abuja 13 maj 2014

²⁰⁹ Västerländsk ambassad i Abuja, e-post 2014-12-04

15. Politisk aspekt

Processen fram till Same Sex Marriage Prohibition Bills undertecknande ska ses mot bakgrund av att regeringen söker popularitet hos befolkningen samt att religion är en stor och viktig fråga för nigerianer. Under 2006 var hbt-frågan fortfarande i begynnelsen och lagen antogs inte då. År 2008 läggs lagförslaget fram för parlamentet igen, men antogs inte heller då. Under 2011 hände mycket i världen. I USA och Europa utvecklades en acceptans för samkönade äktenskap. Parlamentet antog enhälligt lagen i december 2013. Helt oväntat undertecknades så lagen av president Goodluck Jonathan i januari 2014.²¹⁰ En samtalspartner framhåller att presidenten snarast kan anses ha varit tvungen att underteckna lagen efter parlamentets beslut.²¹¹ Den nya lagen har vunnit mycket stöd i folklagen.²¹² Hbt-personer används som syndabockar i inrikespolitiken.²¹³

Frågan om hbt-personer är känslig i Nigeria. Det uppfattas som om frågan är kidnappad och dominerad av det internationella samfundet, framförallt av USA, Kanada och Storbritannien. Uppmärksamheten som situationen för hbt-personer i Nigeria har fått internationellt har skapat förväntningar om att detta ska backas upp med viseringar m.m., vilket det inte blivit så mycket av.²¹⁴

En av Lifos samtalspartner uppgav att trots att konstitutionen anger att Nigeria är en sekulär stat är det den religiösa staten som skapar lagarna. Det finns mer och mer religiös fundamentalism i det nigerianska samhället.²¹⁵

16. Polisens agerande

Trots att Same Sex Marriage Prohibition Bill inte är kungjord (gazetted)²¹⁶, och därmed ännu inte är i kraft, är kunskapen om detta inom polisen låg. Polisen är generellt sett dåligt utbildad. Många poliser tror helt enkelt att den nya lagen gäller. Det är en villfarelse som de delar med allmänheten och även många i hbt-samfundet.²¹⁷ Det innebär att polisen i praktiken redan tagit den nya lagen i bruk.²¹⁸ I den mån polisen arresterar någon och ärendet tas till domstol (Magistrate Court) får domstolen därmed åtala enligt strafflagen. Det handlar om en poliskår ivrig att arrestera homosexuella. HISPA, den islamska polisen, agerar på samma sätt. Det förekommer också att polisen arresterar och håller kvar personer utan att dessa blir åtalade och får sin sak prövade i domstol. Det förekommer utpressning. Exempelvis var det vid ett tillfälle tre män som satt i en bil lite avsides på en parkering. Polisen kom och arresterade dem med anledning av att de var homosexuella.

²¹⁰ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

²¹¹ Västerländsk ambassad i Abuja, e-post 2014-12-04

²¹² Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

²¹³ Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

²¹⁴ Tamm, Jacob, EU-delegationen, samtal i Abuja 13 maj 2014

²¹⁵ Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

²¹⁶ Lagen är inte "gazetted"

²¹⁷ Mom, Rommy, Lawyers Alert, samtal i Abuja 13 maj 2014

²¹⁸ Västerländsk ambassad i Abuja, fax 23 oktober 2014

De som råkar ut för det och kan betala gör det, mutor är vanligt förekommande. Polisen anses dock inte aktivt söka efter homosexuella.²¹⁹

I många fall förlorar polisen intresse i ärendet när det tas till domstol och har ajournerats några gånger. En samtalspartner uppgav att polisen tar mutor, men tror inte att domstolen gör det. Domarna i domstolen vill vara kungar i sin egen domstol. Det är vanligt att de tar advokaten till sidan och gör upp med denne.²²⁰

Den som av polisen arresteras på grund av sin homosexualitet har en stark press på sig att erkänna brott. Domar som bygger på ett erkännande kan inte överklagas. Det förekommer också att polisen sätter den som dömts för homosexualitet under press att inte tala med advokat. I ett fall har till exempel det homosexuella par som dömts till fängelse därefter talat med en advokat. Efter det samtalet blev det tillsagda ”att om du träffar den advokaten igen...”. Därefter vägrade de dömda träffa advokaten.²²¹

En samtalspartner uppgav att processen inom polis och domstol är till nästan 100 % orättvis när det gäller ärenden som rör hbt. Den som är arresterad eller åtalad har inte någon egentlig chans till en rättvis process. Det finns mycket ilska, jäv och även våld inblandat från samhällets sida. Hbt-personerna är rädda och det finns väldigt få advokater till deras hjälp.²²²

Det finns rapporter om att det förekommer tortyr och kränkningar från polisens sida mot hbt-personer. Det är svårt att bekräfta rapporterna, som baserar sig på uppgifter från hbt-organisationerna. Den tortyr som rapporteras i samband med arresteringar är slag mot ansikte och kropp. Generellt sett är polisen kreativa när det gäller tortyr. Risken för att utsättas är dock större när det gäller hbt-ärenden.²²³

Vid Lifos samtal med en statlig myndighet i Abuja uppgav myndigheten följande. Homosexuella män är främmande i den nigerianska kulturen och hör inte hemma i den. Likväl förekommer homosexualitet i Nigeria. Riskerna för övergrepp i arresterna får hanteras på olika sätt. Polisen hanterar det så att exempelvis våldtäktsmän inte delar cell med kvinnor. På direkt fråga om hur risker för övergrepp i arresten när homosexuella arresteras hanteras uppgav den statliga myndigheten att polisen minskar riskerna med homosexuella män i arresten genom att man sätter 2-3 personer i samma cell som den homosexuelle. Då kommer inte den homosexuelle ha möjlighet att göra något mot någon annan. När det gäller homosexuella slösar man enligt en statlig myndighet ingen tid, och det tar 2-3 dagar innan man åtalas inför domstol. Man menar att utredningen går fortare eftersom fakta finns. Det är enligt den statliga myndigheten väldigt ovanligt att man arresterar homosexuella. De uppgavs vara

²¹⁹ Mom, Rommy, Lawyers Alert, samtal i Abuja 13 maj 2014

²²⁰ Ibid, samtal i Abuja 13 maj 2014

²²¹ Ibid, samtal i Abuja 13 maj 2014

²²² Ibid, samtal i Abuja 13 maj 2014

²²³ Tamm, Jacob, EU-delegationen, samtal i Abuja 13 maj 2014

underprivilegierade människor som inte vill ta konsekvenserna, vare sig juridiskt eller i samhället. Vid vårt samtal i maj 2014 hade vår samtalspartner på den statliga myndigheten hört talas om tre ärenden som rör homosexualitet. Hbt-ärenden handlar om brott som inte hanteras öppet.²²⁴

Den som arresterats och hålls kvar ska få ett dokument om det, alternativt ett dokument om att man är fri mot borgen. Dessa dokument utfärdas av det lokala poliskontoret.²²⁵ Generellt sett får du dock inga dokument om du arresteras. Syftet med arresteringen är inte sällan att skrämmas och få den arresterade att betala mutor. Den som ber om dokumentation kommer sannolikt inte att få det.²²⁶ Same Sex Marriage Prohibition Bill är det bästa vapnet en korrupt polismakt kan få i och med lagens otydlighet kan i princip vem som helst utpressas. Tidigare lagar krävde vittnen till den sexuella akten och/eller ett erkännande, vilket inte krävs i den nya lagen.²²⁷

16.1. Lifos kommentar

Lifos noterar att uppgifterna om hur vanligt förekommande det är att polisen arresterar hbt-personer varierar kraftigt mellan de olika samtalsparterna. Medan den statliga myndigheten uppgav att det endast var ett fåtal ärenden som rörde homosexuella medan en advokat som arbetar med hbt-ärenden uppgav att poliskåren är ivrig att arresterera homosexuella. Lifos har inte tillgång till tillförlitlig statistik och det faktiska antalet arresteringar av hbt-personer är inte känt. Lifos ser dock ingen anledning att betvivla uppgiften som redovisas i avsnitt 17 nedan om antalet ärenden om brott mot naturens ordning som tagits upp i domstol och som visar på en markant ökning under 2014. Den uppgiften indikerar en under tiden januari – maj 2014 kraftigt ökad frekvens av arresteringar av hbt-personer.

Lifos noterar att vid samtal med den statliga myndigheten gällande frågan om övergrepp i arresten med anknytning till homosexuella, så gäller polisens oro hur de andra arresterade skulle behandlas av den homosexuella, exempelvis att den homosexuella skulle våldta de heterosexuella i samma cell. Det gavs inte uttryck för någon oro över hur de andra i cellen skulle behandla den homosexuelle mannen.

17. Domstolars agerande

Domstolssystemet är uppbyggt med Magistrate Court som första instans. Det finns en Federal High Court liksom en State High Court i varje delstatshuvudstad. Det finns Court for Appeal över hela landet och en Supreme Court i Abuja.²²⁸

²²⁴ Statlig myndighet i Nigeria (E), samtal i Abuja 14 maj 2014

²²⁵ Mom, Rommy, Lawyers Alert, samtal i Abuja 13 maj 2014

²²⁶ Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

²²⁷ Västerländsk ambassad i Abuja, samtal 12 maj 2014 samt e-post 2014-12-04

²²⁸ Mom, Rommy, Lawyers Alert, samtal i Abuja 13 maj 2014

Same Sex Marriage Prohibition Bill är inte kungjord. Därutöver ska frågan om dess konstitutionsenlighet hanteras av High Court. Polisen kan inte vända sig direkt till High Court, utan vänder sig till Magistrate Court. Det leder till att den arresterade får åtalas enligt den gamla strafflagen. Det har fram till 23 oktober 2014 ännu inte varit någon rättegång mot homosexuella enligt Same Sex Marriage Prohibition Bill.²²⁹

De flesta som ställs inför Magistrate Court för brott mot naturens ordning erkänner. En vanlig bekännelse är att de berättar att en djävul tagit sin besittning i dem och att de är ledsna. De har vanligen ingen advokat som representerar dem. Advokater som arbetar med hbt-frågor finns bara i Abuja och Lagos. En dom som bygger på erkännande kan heller inte överklagas.²³⁰

Under den gamla strafflagen kom sju ärenden om brott mot naturens ordning upp i domstol (Magistrate Court) under åren 1960 – 2013. Under tiden 1 januari – 13 maj 2014 har 48 ärenden tagits upp i domstol (Magistrate Court).²³¹

²²⁹ Västerländsk ambassad i Abuja, 23 oktober 2014

²³⁰ Mom, Rommy, Lawyers Alert, samtal i Abuja 13 maj 2014

²³¹ Ibid, samtal i Abuja 13 maj 2014

Källförteckning

Elektroniska källor

Chuku, Gloria , Igbo Women and Economic Transformation in Southeastern Nigeria, 1900-1960, Psychology Press, 2005

http://books.google.se/books?id=Z3jouPZxPC4C&pg=PA9&lpg=PA9&dq=nigeria+igbo+woman+to+woman+marriage&source=bl&ots=lihUN7Lmj_&sig=hdQY4LNcYY7vLZ4LnK716g8DsHQ&hl=en&sa=X&ei=xw77U_DwO4XMyAPRIIGQBQ&ved=0CD8Q6AEwBA#v=onepage&q=nigeria%20igbo%20woman%20to%20woman%20marriage&f=false (Hämtad 2014-09-22)

Home Office UK Border Agency, Nigeria. Country of Origin Information Report. 2013-06-14, s 13

<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=30545> (Hämtad 2014-05-09)

International Centre for Nigerian Law, *Criminal Code Act, Chapter 77, Laws of the Federation of Nigeria*, 1990, <http://www.nigeria-law.org/Criminal%20Code%20Act-Tables.htm> (hämtad 2014-12-12)

International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association, *Nigeria: Lesbians hold picnic to spread the word*, <http://ilga.org/ilga/en/article/n3StJqx1Jg> (Hämtad 2014-08-19)

Kerrigan, Fergus, *Getting to Rights: The Human Rights of Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Intersex Persons in Africa*, Danish Institute for Human Rights, 2013, <http://www.humanrights.dk/publications/getting-rights> (Hämtad 2014-09-22)

Landguiden, avsnitt Nigeria, befolkning- språk, 2011-12-15, betaltjänst, (Hämtad 2014-09-22)
<http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Nigeria/Befolkning-Sprak>

Landinfo, Nigeria: Forhold for enslige kvinder som returnerer til Nigeria med barn, 2010-08-17
<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=23400> (Hämtad 2014-09-22)

Landinfo, Nigeria: Forhold for homofile, 2013-06-03, s 5,
<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=30425> (Hämtad 2014-09-22)

Onuche, Joseph Dr., *Same Sex Marriage in Nigeria: A Philosophical Analysis* Vol. 3 No. 12 [Special Issue – June 2013], International Journal of Humanities and Social Science, 2013-06-01

http://www.ijhssnet.com/journals/Vol_3_No_12_Special_Issue_June_2013/10.pdf (Hämtad 2014-09-22)

Tryckta källor

Falola, Toyin, *Culture and Customs of Nigeria*, Greenwood Press, London, 2001

Muntliga källor

Adeniyi, John, International Center for Advocacy on Rights to Health, samtal i Abuja 12 maj 2014

Association of Youth, samtal i Abuja 12 maj 2014

Dorothy, feminist and sexual rights activist, samtal i Abuja 14 maj 2014

Gaver, Aver, National Human Rights Commission, samtal i Abuja 12 maj 2014

Internationell organisation i Abuja (D), samtal i Abuja 14 maj

Mom, Rommy, Lawyers Alert, samtal i Abuja 13 maj 2014

Nwakama, Ifeoma, National Human Rights Commission, samtal i Abuja den 12 maj 2014

Organisation i Abuja (A), samtal i Abuja den 14 maj 2014

Organisation i Abuja (B), samtal i Abuja den 14 maj 2014

Organisation i Abuja (C), samtal i Abuja 12 maj 2014

Rev. Father Tony i Catholic Church Asokoro, Abuja, Nigeria, samtal i Abuja 15 maj 2014

Sa'idu Ahmed, Community Secondary School Asokoro, Abuja, samtal i Abuja 13 maj 2014

Statlig myndighet i Nigeria (E), samtal i Abuja 14 maj 2014

Tamm, Jacob, EU-delegationen, samtal i Abuja 13 maj 2014

Ukonu, Nnennaya, Community Secondary School Asokoro, Abuja, samtal i Abuja 13 maj 2014

Västerländsk ambassad i Abuja, samtal 12 maj 2014, fax 23 oktober 2014, e-post 11 december 2014